Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

...эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...1921 оной ... 21нээ гарана | № 73 (13697) | 1972 оной мартын 28, вторник | Сэн 2 мүнгэн

Мартын 25-һаа майн 25 хүрэтэр габшагайгаар ажаллаха хоёр һара

ТАРЯАЛАН, САБШАЛАНГАЙ УРГАСА ДЭЭШЭЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЕ!

...И. ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ ПИОНЕРНҮҮДЭЙ ...ХЭСОЮЗНА ЭМХИИН 50 ЖЭЛЭЙ ОЙ ТУХАЙ ...СС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ТОГТООЛ

...И. Ленинэй нэрэмжэтэ Пионернүүдэй ...юзна эмхиин 50 жэлэй ой 1972 оной ...дэ гүйсэхэнь. Пионернүүдэй эмхиин ...жэлэй ой — манай орон дотор үхибүүдэй ...с хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэхи гайхам..., пионернүүдэй, комсомолой ба һур..., бүхы совет хүнүүдэй ажабайдалдахи ...ар болоно.

...нис партиин үүсхэлээр байгуулагда...ионернүүдэй эмхи ургажа ябаа үетэнние ...с ёһоор хүмүүжүүлхэ гуримай шуха...ри болоно. Пионернүүдэй эмхи һур..., бүлэтэй ба совет олониитэтэй хамта ...этэдые соёл сурталай абари заншалай ...мүүжүүлхэ, али бүхы талаһаань хүг...рилгонуудые шиидхэлгэдэ партиин ...гөө жолоошо — ленинскэ комсомолой ...ээр пионернүүдэй эмхи һургуулитай, ...а совет олониитэтэй хамта эдэбхи... хабаадана.

...пионернүүдэй эмхиин түүхэ манай ...баатарлиг түүхэтэй таһаршагүй хол..., мүн үхибүүдэй эмхи — коммунарнуу...мүүжүүлхэ эрхим зам болоно гэһэн ле...һанал бодолые эли тодоор лаблан гэр...рээнэ. Патриотизм, шэн зориг, бодо...тэмдэглэлгэ гаргаһан жэшээнүүд үхи...үдэлөөнэй түүхэдэ олон юм.

...ша бүхэндэ совет эрхэтэнэй эрхим ...шанарые хүмүүжүүлгэдэ пионернүүдэй ...нөөшье эдэбхитэйгээр туһална. Гүн...рата бэхи эрдэм мэдэсын түлөө тэмсэл...ниитын-ашатай туһатай ажалда, бай...хамгаалгадань, тимуровецуудай үргэн ...дэлмэридэ үхибүүдые хабаадуулгадань ...нда пионернүүдэй эмхи үдэр бү...туһаламжа үзүүлдэг. Аха дүү социалис ...ахи сасуу үетэнтэеэ, бүхы дэлхэй дээ...шадай үхибүүдтэй совет пионернүүд ...саагаа хододоол бэхижүүлдэг. Эхэ ...ехээр дурлаха, Владимир Ильичэй ..., Советскэ Союзай Коммунис пар...дагай ёһоор һураха ба ажаһууха гэ...рингтаа үнэн сэхэ байдагаа эдир пио... бүхы ажал хэрэгээрээ гэршэлэн ха...

...гөө зэргэдэ 23 миллион үхибүүдые ...г Пионернүүдэй Бүхэсоюзна эмхи ...р Ильич Ленинэй нэрээр омогорхол... нэрлэгдэжэ ябадаг. Пионернүүдэй ...туг дээрэхи Ленинэй орден тэрэнэй ... бүхы арадай зүгһөө мэдэрһэн ябадал ... Улаан галстук коммунистнуудай, ком...үдай болон пионернүүдэй нэгэдэлэй ...ионно һүлдэ тэмдэг болоно.

...рнүүдэй эмхиин үүргын ба нэрэ хүн...үдэлжэл байһан ушар парти ба комсо... саг үргэлжын анхарал оролдолгын, ...үдэй аха наһанай, үүсхэлтэйгээр ... ажалда хабаададаг олон мянган ... үдэр бүриин ажалай үрэ дүн боло...рнүүдэй хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ со...шанар, педагогическа эрдэм ехэ туһа ... оруулна. Эдир ленинецүүдые хүмүү..., пионернүүдэй эмхиин хүдэлмэрие ...лан һайжаруулха талаар багшанарай ...н зоригто ажалые парти үндэрөөр ... байна.

...нис партие тойруулан пионернүүд ...рагшадые, бүхы совет залуушуулые ... улам нягтаар жагсааха, ургажа ...энние коммунизмын үзэл сурталда ... байдагаар хүмүүжүүлгые шангадха...айгаар, үхибүүдэй толотомо һайндэр. ...үдэй дружинанууд болон отрядуудай ...ин харалга болгон Пионернүүдэй ...зна эмхиин табин жэлэй ойе үнгэргэ...ула гэжэ КПСС-эй ЦК тоолоно. ...рнүүдэй эмхиин ойе, ССР Союзай бай...аар 50 жэлэй ойе һуралсалдаа, оло... хүдэлмэридэ эрхим амжалтануудые ...уулаха гэһэн һурагшадай эрмэлзэл...итэйгээр дэмжэхэ хэрэгтэй.

...бэлдэжэ үнгэргэлгэдэнь, ургажа ябаа ...мүүжүүлхэ ба һургаха бүхы хэрэг ... һайжаруулгадань, эдир пионер...гдэдэг хүдэлмэридэ олониитые үр...хабаадуулгадань комсомолой комите...ионернүүдэй эмхиин соведүүдтэ союз...публиканудай компартинуудай ЦК-...ртиин крайкомууд, обкомууд, окруж...горкомууд, райкомууд, партийна эхин ...инууд бодото туһаламжа үзүүлхэ ... Золтой хубитай үхибүүд тухай пар... совет гүрэнэй гаргадаг ленинскэ анха...долгые манай орон дотор комму...гуулгада амжагдадаг угаа ехэ туй...удые, КПСС-эй XXIV съездын хараал...э табан жэлэй асари ехэ түсэбые һу... бүри үргэнөөр, ойлгосотойгоор тайл...үгэхэ шухала.

...жа ябаа халаае эрдэм ухаанай ба соё...ы баялигаар улам эдэбхитэйгээр зэб.... Агуу ехэ Октябриин туйлалтануудые, ...радай баатарлиг ажалай туйлалтануу...дкан арьбадхажа шадахаар үетэние ... гэшэ коммунис байгуулалтын мү... шатада илангаяа шухала болоо гэжэ ...эй ЦК онсолон тэмдэглэнэ.

...унизмын хэрэгтэ һураха тухай ле...захяае үдэр бүхэндэ дүүргэжэ байха ...нгэ һургуулиин үхибүүдтэ комсомол, ...үүдэй эмхи хүмүүжүүлхэ үүргэтэй. ...үүдэй хүдэлмэри совет үхибүүдэй ...алай бүхы таладань хамаадаха, нии...ал ябуулга ба обществын аша туһада ...жэ түрүүшын дадалнуудые тэдэндэ ол...вет Эхэ орондоо дуратай байдагаар, ... арадуудай аха дүүгэй хани бари... пролетарска интернационализмын, ...ивизмын ба нүхэсэлгын үзэлөөр тэдэ...мүүжүүлхэ зэргэтэй.

...имир Ильич Ленинэй ажабайдал ба ...буулга, партиин, совет арадай ба ком... баатарлиг түүхэ соёл сурталай та...мүүжүүлан, коммунис абари заншал... үхибүүдые хүмүүжүүлхэ барагдаша... үндэһэн болоно. Аха үетэнэй револю... дайшалхы ба ажалай алдар солын хар...үдаар урда мэтэ аяншалгануудые ...хэ, пионернүүдэй гайхамшагта зан...шалнуудые, һүлдэ тэмдэгүүд болон ёһололнуудые улам эдэбхитэйгээр хэрэглэхэ шухала.

Пионернүүдэй Бүхэсоюзна эмхи бүгэдэ ниитын дунда һуралсал бэелүүлгэдэнь һургуулида эдэбхитэйгээр туһалдаг. Һургуулиин ажабайдалда пионернүүдэй эмхиин дүүргэдэг үүргые партийна, комсомолой эмхинүүд, багшанарай коллективүүд саашадань дээшэлүүлхэ зэргэтэй. Тэдэнэр өөрынгөө бүхы ажал ябуулгаар ушар ёһо мэдэн журам сахиха, бэеэ һайнаар абажа ябаха, үнэн ба шууд сэхэ байха ябадал һурагшадта хүмүүжүүлхэ, һайнаар ба эрхимээр һураха, гэээшэ тэдэнэй гражданска гол уялга болоно гэжэ һурагшадта гүнзэгыгөөр ойлгуулха зэргэтэй.

Һурагшадые предметнэ кружогуудта эдэбхитэйгээр ябуулдаг, харалгануудта, конкурснуудта, олимпиадануудта, хүүгэдэй зохёолой выставкэнүүдтэ хабаадуулдаг болохо шухала. Зохёон байгуулхы ажалда бэлдэхэ, Эхэ орондоо мүнөөнһөө туһа хүргэхэ гэһэн үхибүүдэй эрмэлзэлгыень али болохоор дэмжэхэ, хүгжөөхэ хэрэгтэй. Энэ талаар эрдэмтэд, мэргэжэлтэд, студентнүүд, ажалай түрүүшүүл ба шэнэ юумэ үүсхэгшэд, үргэн олониитэ түрэлхид ехэ туһаламжа үзүүлхэ үүргэтэй.

Али бүхы талаараа хүгжэнги хүниие ургуулан хүмүүжүүлхэ, үхибүүдые махабадай талаар ба гоё һайханиие ойлгон мэдэдэгээр хүмүүжүүлгые саашадань һайжаруулха гэээшэ багшанарай коллективүүдэй, партийна, профсоюзна, комсомолой болон бусад ниитын эмхинүүдэй шухала зорилго болоно. Үхибүүдые гоё һайхан юумые бүри эдэбхитэйгээр мэдэдэг болгохо, хүүгэдэй зохёохы эрмэлзэлгэнүүд болон оюун бэлигые хүгжөөхэ шухала.

Гоё һайхан юумые ойлгон мэдэдэгээр һургуулиин үхибүүдые хүмүүжүүлгэдэ бодотоор хабаадаха, хүүгэдэй кружогууд болон студинуудые хүтэлбэрилгэдэ өөһэдынгөө эрхим хүсэнүүдые хабаадуулха, һургуулинууд болон һургуулиһаа гадуурхи эмхинүүдтэ методическа туһаламжа үзүүлхэ хэмжээнүүдые бэелүүлхыень зохёохы холбоонуудта һанамжалан дурадхаха.

ВЦСПС, ВЛКСМ-эй ЦК, СССР-эй Гэгээрэлэй министерство, СССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерство, Махабадай ба спортын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи комитет, ДОСААФ-ай ЦК, нютагай партийна, советскэ, профсоюзна ба ажахын организацинууд үхибүүдэй һургуулиһаа гадуурхи эмхи зургаанай хүдэлмэрие нарижуулан һайжаруулха, үхибүүдэй амаралта ба аргаламжые эмхидхэхын тулада материальна баазыень үргэдхэн бэхижүүлхэ, мүн городой газаагуурхи ба городтохи пионернүүдэй лагерьнуудые олон болгохо, байдаг газартань хэгдэдэг хүдэлмэрие һайжаруулха хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Пионернүүдэй Бүхэсоюзна эмхиин ажал ябуулгые нарижуулан һайжаруулхын тулада тэрэниие ВЛКСМ-эй зүгһөө хүтэлбэрилгые саашадань шангадхаха хэрэгтэй. Үхибүүдтэй хэгдэдэг хүдэлмэриин удха, түхэл маяг болон онол аргые саашадань һайжаруулха, һургуулиин наһанай үхибүүдэй һанал сэдьхэлэй онсо илгаае, тэдэнэй эрилтэ хэрэглэмжэ ба һонирхолые бүри хүсэдөөр хараадаа абаха шухала. Үхибүүдэй үүсхэл ба эдэбхи хэшээлые хүгжөөлгэдэ, хүдэлмэридөө пионер бүхэниие хабаадуулгада пионернүүдэй эмхиин бүхы ажабайдал зорюулагдаха зэргэтэй. Пионернүүдэй отрядууд болон дружинануудые хүтэлбэрилгэдэ залуу багшанарые, эрхим хүдэлмэришэдые, студентнүүдые, аха классай һурагшадые үргэнөөр хабаадуулха шухала. Октябрятануудтай хэгдэдэг хүдэлмэридэ комсомолой ба пионернүүдэй эмхинүүдэй анхаралые шангадхаха, һуралсалдань, амаралтаяа эмхидхэлгэдэнь тэдэндэ туһалха хэрэгтэй.

СССР-эй Гэгээрэлэй министерство хадаа ВЛКСМ-эй ЦК-тай хамта пионернүүдэй хүдэлмэрилэгшэдые, багшанарые пионернүүдтэй, комсомолшуудтай хэгдэхэ хүдэлмэридэ бэлдэлгые һайжаруулха, ахамад пионервожатануудай мэргэжэл дээшэлүүлхэ гурим хүгжөөхэ ёһотой.

Ургажа ябаа үетэниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэ партиин, бүхы совет арадай шухалын шухала хэрэг болоно. Бүхы эрхим һайн юумэеэ үхибүүдтэ! — гэһэн ленинскэ захяа манай орон дотор бодотоор бэелүүлэгдэнэ.

Комсомолой ба пионернүүдэй эмхинүүдые хүтэлбэрилгые саг үргэлжэ нарижуулан һайжаруулхыень бүлын, һургуулиин, гүрэнэй ба ниитын эмхинүүдэй хүсэлэл оролдолгонуудые нэгэдүүлхыень, коммунизм байгуулдаг эрдэм ехэтэй, соёл сурталай талаар хатуужанги, эдэбхитэй хүнүүдые бэлдэлгэдэ эдэнэрэй дүүргэдэг үүргэ дээшэлүүлхые партийна комитедүүдые КПСС-эй ЦК уялгална.

Предприятинуудай, барилгануудай, колхозуудай, совхозуудай, эмхи зургаануудай дээдэ ба тусхай дунда һургуулинуудай партийна организацинууд һургуулитай холбоо барисаагаа хододоо үргэдхэхэ, тэрэнэй материальна баазые бэхижүүлгэдэ туһалха, һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулгадань, һурагшадай сүлөөтэй сагые зүбөөр эмхидхэлгэдэнь багшанарта туһалха зэргэтэй. Пионернүүдэй хүдэлөөнэй түүхын, теориин ба методикын талаар шэнжэлэлгэнүүдтэ СССР-эй Педагогическа науканудай академи анхаралаа шангадхаха ёһотой.

Коммунистнууд, комсомолшууд, совет хүн бүхэн пионернүүд болон һурагшадые хүмүүжүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаха, энэ хүдэлмэрие өөһэдымнай гражданска хүндэтэй хэрэг болоно гэжэ тоолохо уялгатай.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Пионернүүдэй Бүхэсоюзна эмхи үхибүүдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэнь партийна ба комсомолой эмхинүүдэй, совет һургуулиин эдэбхитэй туһалагшань саашадаашье байха гэжэ этигэжэ байһанаа КПСС-эй ЦК элирхэйлэн мэдүүлнэ. «Советскэ Союзай Коммунис партиин хэрэгэй түлөө тэмсэлдэ бэлэн бай!» гэһэн дайшалхы уряа пионернүүдэй Бүхэсоюзна эмхиин ажабайдал ба ажал ябуулгын зорилгонь ба нангин һүлдэ тэмдэгынь хододоо байһан зандаа үлэг лэ.

САБШАЛАН ДЭЭРЭ ХҮЛГӨӨТЭЙ

Хээрын сабшалангай саһан хүнжэлдөө һаял байбашье һаань, эндэ мүнөө хүн зон, машина, техникэ олон, хүлгөөтэй шууяатай болонхой.

Нуга сабшалан һайжаруулха габшагай хоёр һарын соносхогдоһон түрүүшын үдэрһөө эхилжэ Ивалгын үйлэдбэрилгэ-туршалгын ажахын бүхы отделенинүүдэй сабшалан дээрэ наг шэбхэ зөөхэ, минеральна үтэгжүүлгэ тарааха, һубаг ханааб сэбэрлэхэ хүдэлмэридэ хүн зон, трактор, машина олоороо гараба.

Жэшээлхэдэ, ажахын хоёрдохи отделенидэ «РУМ-3» түхэлэй зургаан агрегат сабшалан дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ тараажа эхилбэ. Гектар бүридэ дунда зэргээр 5 центнер суперфосфат, калийна үтэгжүүлгэ холёод тараана. Түрүүшын хоёр үдэрэй туршада механизаторнууд Николай Лаптев, Чимит Будажапов, Павел Андреев, Бальжинима Балданов гэгшэд ажахын үнинэй луговод Нима Ламажаповай звеногой даадаг 310 гектар сабшалан дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ тараагаа.

— Энэ жэлдэ бидэ бүхыдөө хоёр мянган гектар сабшалангай га бүридэ 5 центнер суперфосфат, калийна дабһа, мүн 1,5 центнер аммиагай селитр оруулхабди. Илангаяа саһанай хайлажа, мүн нойтон саһанай орожо байһан мүнөө үедэл минеральна үтэгжүүлгэеэ түргэн тарааха гэжэ оролдонобди. Бүхыдөө ажахы соо 10 агрегат минеральна үтэгжүүлгэ тараана, — гэжэ главна мелиоратор Н. Г. Богданов хөөрэнэ.

Тэрэшэлэн гурбадахи отделенидэнь оньһожоруулагдаһан тусхай отряд баһал сабшалан дээрэ һайжаруулагдаһан, олон жэлдэ хэрэглэхэ бэлшээри болохо газар дээрэ наг шэбхэ түлэг гаргажа байнхай. Эндэ тэргэтэй «МТЗ» түхэлэй зургаан, «С-100» түхэлэй бульдозертой, «ДТ-57» түхэлэй ашаха түхеэрэлгэтэй тракторнууд хүдэлжэ, үдэр бүри 350 — 400 тонно шэбхэ сабшалан дээрэ гаргана. Габшагай хүдэлмэриин хоёр һара соо бүхыдөө 8 мянган тонно шэбхэ сабшалан дээрэ зөөгдэхэ юм.

Байгша ондо Ивалгын ажахын луговодууд бүхы 3338 гектар сабшалангайнгаа гектар бүриһөө дунда зэргээр 19 центнерһээ бага бэшэ үбһэ хуряажа, ниитынгээ адууһа малые бардам хүрэхэ тэжээлээр хангаха зорилготой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Ажахын главна мелиоратор Н. Г. Богданов, луговод Н. Х. Ламажапов гэгшэд механизаторнуудтаяа минеральна үтэгжүүлгэ хаана, хэды шэнээн гаргахаб гэжэ тодорхойлжо байна. 2. Наг шэбхэ тараалга дээрэ.

М. НАМЖИЛОВАИ фототекст.

Улаан-Үдын аймаг.

ЭМХИТЭЙГЭЭР ЭХИЛЭЭ

Үбэлэй хүйтэн һаранууд үнгэржэ, хабарай амисхал хүрэжэ ерэбэ. Энэ үедэ нуга сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдадаг гээшэ.

Республикын колхоз, совхозуудта газарай үрэжэл һайжаруулха хоёр һара үнгэргэхэ тухай КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолтой Зэдын аймагай «Мир» колхозой луговодууд танилсаад, бүхы хүдэлмэреэ эршэтэйгээр ябуулжа оробо. Энэ колхозой нуга сабшалан һайжаруулха отрядые хэдэн жэлдэ үнинэй луговод Чагдар Юможапович Банзаракцаев хүтэлбэрилнэ. Тус отряд хүдөө ажахын техникээр, мүн хүдэлмэрилэгшэдөөр бүрин хангагданхай. Мүнөө энэ отрядай гэшүүд сабшалан, таряалан дээрэ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ гаргажа эхилээ.

Энэ жэлэй ургасада 5,5 мянган центнер минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдахаар хараалагдана. «Мир» колхоздо мүнөө дээрээ 120 тонно минеральна үтэгжүүлгэ асарагдаад байна. Гэхэ зуура, энээнэй ехэнхи хубинь мүнөө сабшалан, таряалан дээрэ зөөгдэнхэй.

Нуга сабшалан һайжаруулха отрядай гэшүүд мүнөө ойдо һургааг отолжо байна. Удаань тэрээгээрээ сабшалангаа хорёолхо юм. Луговодууд иигээд сабшалангай шулуу шохой, сэбэрлэхээр хараална.

Б. БАДМАЕВ.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГАДА ХЭР БЭЛДЭНЭТ?

САГ ОЙРТОО, ШАМДАХААР БОЛОО

«Хабарай үдэр жэлые тэжээдэг» гээд таряашад хэлсэдэг. Һайн бэлэдхэлтэйгээр хабарай тарилгые угтабал, үндэр баян ургаса хуряаха аргатай бологдоно бшуу. Эдэ үдэрнүүдтэ машина, техникэ түгэс заһабарилагдаад, шанар һайнтай үрэһэн хэрэгтэй соогоо бэлдэгдээд, тарилгын бүхы хүдэлмэриин түсэб табигдаад байха зэргэтэй.

Хэжэнгын аймагай хэдэн ажахынуудаар һаяхан ябагдажа, хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хэр зэргэ хэгдэжэ байһые харагдаба.

«ОКТЯБРИИН 50 ЖЭЛ» совхоз мүнөө жэлдэ 9 мянга гаран гектар талмайда эртын тарилга хэхээр харааланхай. Энэ ажалые совхозой гурбан тракторна бригада хэжэ гарахаар зэһэжэ байна. Бригада бүхэн тодорхой даабаритай болонхой, хаана ямар ажал хэхэеэ эли мэдэнхэй. Тарилгын үедэ хэды шэнээн түлишэ, тоһо гаргашалха ёһотойгоо, халаанай даабари дүүргэхэдээ хэды түлөөһэ абахаяа һайн ойлгонхой. Иимэ тодорхой һайн түсэбтэй болоод байхадаа, совхозой механизаторнуудай урдахи зорилго тон эли болоно үгэнэ. Тиимэһээ тэдэнэй тарилгада бэлэдхэлынь нилээд жүдхэмжэтэй, дутуу дунданууд эртээнһээ элирүүлэгдэжэ, саг соогоо усадхагдаха аргатай бологдоно. Совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй энэ жэлэйнгээ ургасада ехэ анхарал табижа, эмхидхэлэй хүдэлмэри зүбөөр ябуулжа шададагынь эндэ харагдана гээд сэхэ тэмдэглэлтэй.

Совхозой гурбадахи отделениин мастерскойн дэргэдэ тарилгын оньһон техникэ жэрытэр зохидоор табигданхай. Сеялкэ, борнойнууд агрегат болгогдожо холбогдонхой, үтэгжүүлгэ оруулха түхеэрэлгэнүүд анзаһануудта тааруулагданхай. Техникэдээ эзэн ёһоор хандадаг ажалшад эндэ бии гэжэ түрүүшын лэ харасаһаа ойлгохоор.

— Газар хахалалгада гэнжэтэй найман трактор ябуулхабди. Тэрэнэймнай дүрбэниинь заһабарилагдажа бэлэн болонхой. Энэ үбэлдөө хүдэлһэн гурбан трактор саг зуурын заһабарилгада ороод, эдэ үдэрнүүдтэ гарахань. Харин ДТ-75 түхэлэй нэгэ тракторнай удаанай заһабарида байна. Тиибэшье хабсарагдажа һаяар мастерскойһоо гараха дүтэлөө, — гэжэ эндэхи бригадир, республикын габьяата механизатор Ц-Д. Гармаханов хөөрэнэ.

Совхозой таряанай склад энэ тосхондо бии. Эндэшье мүн лэ эмхи гуримтай. Автомашинада ороохо ашаха, сэбэрлэхэ түхеэрэлгэ хүсэд заһабарилагданхай.

— Үрэһэ хордохо ажалда хүдэлхэ хоёр хүниие медицинын шалгалта гарахыень энэ үдэр эльгээбэбди. Ороохо сэбэрлэхэ, тарилгын эхилхэдэ автомашинада үрэһэ ашаха хүнүүд манда, бии болонхой, — гэжэ складые даагша Б. Жамбалова мэдүүлбэ.

Иимэ байдал совхозой нэгэдэхи, хоёрдохи отделенинүүдтэ үзэгдэнэ. Сагай ерэхэдэ тарилгын ажал эмхитэйгээр захалха, богони болзорто шанар һайнтайгаар хэжэ шадаха арга боломжо энэ совхоздо бии. Эдэ хэгдэһэн ажал дурдахынгаа хажуугаар, дайралдаһан дутуу дундануудые, шиидхэгдээгүй асуудалнуудые эртэнһээ анхаржа, дутуу дундануудай бушуу усадхагдабал, үндэр баян ургасын үндэһэ һуури табигдахань дамжаггүй.

ХУДАНАЙ совхозой гурбан отделени гол түлэб таряан ажал эрхилдэг. Эндэхи таряалангай газар хүрьһэнэйнгөө үрэжэлэй шанараар «Октябриин 50 жэл» совхозойхидһоо һураггүй һайн. Таряан ажал һайнаар эрхилжэ, агрономическа бүхы заабари зүбөөр бэелүүлжэ шадабал, худанаархин жэл бүхэндэ һайн ургаса хуряаха аргатай. Теэд энэ ажахыда түрүүшын лэ уулзалгануудһаа эмхи журамгүй байдалай заха харагдаба.

Иннокентьевкэ тосхондо совхозой гурбадахи отделениие эрхилэгшэ Сергей Семёнович Рекунов хабарай тарилгада хэр бэлдэжэ байһанаа харуулба.

— 1015 гектар талмайда шэниисэ, 550 гектарта обёос тариха ёһотойбди, — гэжэ тэрэ таамагшалан хэлэнэ. — Мүнөө хабартаа хэхэ ажалаймнай түсэб манда үшөө хүргэгдэнэгүй.

ДТ-75 түхэлэй долоон трактор эртын тарилгада ябахаар хараалагданхай. Тэдэнэй гурбанинь һаял заһабарилгада ороо. Отделениин мастерскойн механизаторнуудтай уулзабабди.

— Түрүүшынгээл үдэр заһабарилга хэжэ байнаб, — гэжэ механизатор А. Алексеев мотоороо абхуулжа эхилһэн трактораа харуулба. — Бүхэли зундаа, намартаа, үбэлэй һаранудта хүдэлжэл гараа. Тиимэһээ нилээдгүй ехэ заһабарилга хэрэгтэй болонхой. Олохон частьнуудыень шэнээр һэлгэжэ табигдаха байна. Запчастьнуудай байгаа һаань, хабарай тарилгада гаража үрдихэл бэээб.

Иимэл үгэнүүдые бэшэшье трактористнууд хэлэнэ. Тракторнуудые заһабарилха хүдэлмэри һая эхилһэн бэшэ, ойроо хүртөөгүй машина, техникэ мастерскойн хашаа соогуур тарашанхай. П-5-35 түхэлэй долоон плугай гурбаниинь лэ бэлэн гэжэ тооломоор. Тиихэдээшье зариманайнь мөөрнүүд үнгэрэгшэ хабарһаа хойшоо мулталагдажа тоһодогдоо, шалгагдаагүй зандаа. Сеялкэнүүдэй нэгэнииньшье бэлэн бэшэ. Сеялкэ, борной шагтагалха хэрэгсэл задархай. Борнойнууд кузницын дэргэдэ хайша хэрэгээр хаягдашанхай. Иимэрхүү байдал совхозой хоёрдохишье отделенидэ, түб тосхон Могсохон дээрэшье харагдаба.

Хабарай тарилгын хүдэлмэри үшөөл үды дээрэ тооложо, энэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд һанаа амархан һууна гэһэн бодол түрэгдэнэ. Худанай совхозой хабарай тарилгада бэлэдхэлэй дутуу дундануудые тоолохо гэбэл, алишье захаһаань эхилхэеэ ойлгожо ядамаар байна. Эмхидхэлэй хүдэлмэриин һулаһаа, совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй, тушаалта мэргэжэлтэдэйнь энэ жэлэйнгээ ургасада һаналаа хүсэд табяагүйһөө иимэ эмхи журамгүй, тулюур байдал тохёолдоо. Эдэ бүгэдые шүүмжэлхы хёрхо нюдөөр хаража, байһан байдалаа зүб ойлгожо, эрид хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй гэжэ нютагай хүтэлбэрилэгшэдтэ мэдүүлнэбди.

В. ЦЫРЕНОВ, республикын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй үйлэдбэри хангалгын таһагай начальник.
Ц. ЦЫБИКОВ, Хэжэнгын аймагай хүдөө ажахын управлениин ахалагша инженер.
В. БАЗАРЖАПОВ, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй Хэжэнгын аймагай отделениин главна инженер.
Б. ЧИМИТОВ, «Хэжэнгын гол» газетын корр.
М. БАТОИН, манай корр.

Н. В. Подгорнын Турци айлшалан ошохо болоһон тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный Турциин Республикын президент Джевдет Сунайн уряалаар 1972 оной апрелиин 11-һээ 17 болотор Турцида албанай хэрэгээр айлшалхань.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ЭМХИДХЭНЭ, ҮҮСХЭНЭ, ХИНАНА

(Хориин аймагай Анаагай совхозой гурбадахи отделениин һү һаалиин фермын партийна бүлэгэй хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө)

ПАРТИЙНА ЭХИН организацинуудые хүтэлбэрилхы түгэс шадабаритай болгохо эрилтэ партимнай XXIV съезд өөрынгөө резолюци дотор онсолон тодорхойлһониинь элитэ. Тиихэдэ ямар нэгэн шиидхэхы участогтахи ажалша коллективэй дунда байгуулагдадаг партийна бүлэгүүдэй үүргэ ба харюусалга дээшэлүүлхэ асуудалые тон шухалада тоолоо һааб даа. Үнэхөөрөө, өөһэдынгөө хүсые зүбөөр хэрэглэн, коллективэй үйлэдбэриин ба ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хам оролсожо, коммунист бүхэнөө жэшээтэ һайнаар хүдэлгэжэ шадаһан партийна бүлэгтэй газарта ажал хэрэг ондоол байдаг гээшэ.

Энэ хэлэһэн үгэнүүдээ бодото жэшээгээр баримталха хэрэгтэй болоно. Тиимэһээ би партийна нэгэ бүлэгэй ажал ябуулга тушаа энэ бэшэг соогоо тогтохомни.

Анаагай совхозой 3-дахи отделени анханда һү һаалиин хоёр фермэтэй байһан юм. Тэрэ хоёрые хамталжа, томо, хүсэд оньһожоруулагдамал байдалтай фермэ отделениингээ түб шадар түхеэрхэ гэжэ ехэ оролдолго гаргаа. Тэрэ зорилгодоо эндэхид хүрөөшье, Фермын томодхогдоһонтой хамтэ энэ фермын коллективэй дэргэдэ долоон коммунистнуудһаа бүридэһэн партийна бүлэг байгуулһан юм. Тэдэнэй диилэнхи олониинь һаалишад бэлэй.

Партийна бүлэг үнгэрһэн үедэ яһала гэмгүйгөөр хүдэлжэ байгаа. Үйлэдбэриин түсэб, абаһан социалис уялгаяа хүсэндэнь хүргэхэ хэрэгтэ коллективэйнгээ хүсэ элсүүлээ. Оньһожоруулга нэбтэрүүлхэ; үйлэдбэреэ болбосон ёһоор эрхилхэ, социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар үнгэрһэн үедэ горитой юумэн хэгдээ гээшэ. Энэ фермын хүндэ хүшэр ажал, үнеэ һаалга хүрэтэрөө сүм оньһон аргаар мүнөө хэгдэдэг болонхой. Богонёор хэлэхэдэ, аймаг соогоо эгээл түрүүлэн комплексно оньһожоруулгада ороһон фермэ бшуу.

Эгээ мүнөө энэ фермын партийна бүлэгэй бүридэлдэ зургаан коммунист тоологдоно. Тэдэнэй гурбаниинь һаалишан, нэгэ тугалшан, бригадир ба тоо бүридхэлшэ. Мал ажал дээрэ хорёод шахуу жэлэй туршада хүдэлһэн Цырен-Долгор Цыбжитовна Жанадараева энэ бүлэг хүтэлбэрилжэ байдаг юм. Нүхэр Жанадараева коллективэйнгээ дунда хүндэтэй, сэхэ шууд, эдэбхитэй хүдэлдэг.

Жараад онуудай үедэ энэ фермын хүдэлмэриин үрэ дүн һүрхэй бэшэ байдаг туладаа гээгдэнги гэжэ тоотой байгаа. Тиигээд фермын хүдэлмэриин оньһожоруулагдажа эхилхэһээ хойшо һайн хубилалта харагдажа захалаа һэн. «Даугава» гэжэ электромеханическа агрегадай тодхогдожо, хүдэлжэ эхилһэнһээ уламжалан, фермын һаалишад, бэшэшье малшад оньһон түхеэрэлгэ. машина ашаглаха мэргэжэл шудалха гэжэ горитой оролдоһониинь мэдээжэ. Һаалишадые, тугалшадые, үнеэдые харууһалдаг бусад малшадые һургаха хэрэгтэ партийна бүлэг анхаралаа табиһан, совхозой болон отделениин эрдэмтэ мэргэжэлтэдые хабаадуулжа шадаһан гээшэ.

1970 оной июль һара хүрэтэр энэ гүүртэдэ 11 һаалишад хүдэлжэ байгаа һэн. Мүнөө табан хүн болонхой. Тэдэнэй нэгэниинь лэ гараараа, бэшэниинь оньһон аргаар үнеэдые һаана. Хэрбээ урдань һаалишан бүхэндэ 18—22 үнеэд даалгагдадаг байгаа һаа, мүнөө нэгэ хүн 48—50 үнеэ гансаараа һаажархина бшуу. Тиихэ зуураа эдэ бүлэг үнеэдые ехэдээл һаа, 50—60 минутын туршада һаажа үрдиһэн байдаг. Иигэжэ һүнэй оросо, ажалай бүтээсэ эли бодо дээшэлһэн байна бшуу.

Үнеэдые машинаар һаадаг болгохо гээшэ тиимэ амар хэрэг бэшэ. Ядалдаха, дуталдаха юумэнүүд барагдахагүй. Тиихэдэ үнеэдые дадхааһаар һургаха гээшэ бүри юунһээшье хүндэ хүдэлмэри. Хэды тиимэ байбашье һаань, машинаар үнеэ һаалгын булюу һайниие ойлгоһон коммунистнууд—бригадир Ж. Г. Базаров, тоо бүридхэлшэ Ц-Д. Ц. Жанадараева, һаалишад Д. Б. Сахияева, В. П. Корнакова, Л. Г. Дондокова болон бусад тон нэтэрүүгээр, заашье сухарилтагүй һанаһан хэрэгээ бэелүүлжэ шадаа юм.

Шэнэ юумэ нэбтэрүүлгэ, хэнэйшье мэдэһээр, мүртөө ороторoo ашаг үрэ ехээр үгөөдхихэгүй. 1970 ба 1971 онуудта һү һааха даабари тус фермынхид дүүргэжэ шадаагүй, һааһан һүнэй өөрынь үнэ сэн үшөөл хүндэ байһаар. Гэбэшье гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө энэ фермынхид 1970 ондо 103 процент, 1971 ондо 128 процент дүүргэһэн байна. Фермын һаалишадай һааһан һүнэй шанар ходо һайн байжа, нэгэдэхи ба хоёрдохи бүлэгэй сэгнэлтэтэйгээр абтадаг. Һүүлэй хоёр жэлэй дүн хаража үзэхэдэ, тоһоной заводто тушааһан һүнэй гашуубтар амтаниинь 17—18°-һаа дээшэ гараагүй, тоһолигынь 3,99 процентдэ хүрэһэн байха юм. Шанарай муу һаа боложо, тоһоной заводто асаргадаһан һүыень һоөргэнь бусааһан нэгэшье ушар тохёолдоогүй. Гүрэндөө һайн шанартай һү тушааһанайнгаа түлөө тус фермэ 1970 ондо 119 түхэриг 46 мүнгэнэй, 1971 ондо 72 түхэриг 92 мүнгэнэй нэмэлтэ түлбэри абаа һэн.

Партийна бүлэг (нүхэр Жанадараева), фермын бригадир коммунист нүхэр Базаров үйлэдбэриингөө ашаг үрые дээшэлүүлхын, ажалай эмхидхэл улам һайжаруулхын, ажалай журам бүри бэхижүүлхын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Һү һаалгын технологи һайжаруулха зорилгоор зоотехническэ ба ветеринарна эрилтэнүүдые нарин баримталдаг, үнеэдые үрэжүүлхэ, абтаһан түлэеэ һайнаар түлжүүлхэ асуудалнуудта анхаралаа саг үргэлжэ хандуулдаг шуу. Хүн бүхэнтэй хөөрэлдэхэ, зүбшэхэ, һанал бодолынь мэдэхэ, тэрэниие һургаха, дааһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадаг байхаар хүмүүжүүлхэ гээшэ партийна бүлэгэй, фермые даагшын үдэр бүриинь хэрэг болонхой.

Эндэ хүдэлдэг коммунист бүхэн партийна даабаритай. Жэшээнь, Д. Б. Сахияева һүнэй шанар шалгаха, Л. Г. Дондокова малай байра дотор гуримтай, ариг сэбэрээр байлгаха, В. П. Корнакова ажалай эмхидхэл ба фермэ дээрэхи хүдэлмэриин үдэрэй гурим сахиха даабаритай. Эдэ даабаринууд хадаа фермын гол зорилготой эгээл тааранги, шухала эрилтэнүүдтэ харюусаһан зүйлнүүд болоно бшуу. Бусад нүхэд коллективэй дунда ябуулагдадаг олониитын хүдэлмэри харюусаха даабаритай.

Бүлэгэй коммунистнуудай суглаан, мүн үйлэдбэриин зүблөөн һара соо нэгэ дахин зарлагдадаг. Тэрээн дээрэ үйлэдбэридэ сэхэ хабаатай асуудалнууд, социалис уялгын дүүргэлтэ зүбшэн хэлсэгдэдэг, коммунистнуудай партийна даабаря хэр зэргэ дүүргэжэ байһыень шалгадаг гуримтай. Жэшээнь, байгша оной январь һарада болоһон суглаан дээрээ нёдондонойхиһоо ямар шалтагаанаар һү багаар һаажа байһан тушаагаа хөөрэлдэһэн, саашадаа энэ дутагдалые усадхажа, нэгэдэхи кварталай социалис уялга амжалтатайгаар бэелүүлхэ зорилгонуудые тодорхойлһон байха юм. Иимэ асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ коммунистнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Үнеэдые эдеэлүүлгэ, харууһалга яажа һайжаруулха тушаа һанамжаяа хэлэһэн байна бшуу.

КПСС-эй ЦК-гай «Социалис мүрысөө саашадаа улам һайнаар эмхидхэхэ тухай» тогтоолой эрилтын ёһоор, партийна бүлэгэй үүсхэлээр тус фермынхид мүнөө мүрысөө эмхидхэлгэ һайжаруулхын, коммунис ажалай коллектив гэһэн нэрэ зэргэеэ ходо батадхажа байхын түлөө шанга тэмсэжэ байна. Фермын малшад 1972 оной туршада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1800 килограмм һү һааха, гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ социалис уялга болзорһоонь урид дүүргэхэ, үнеэн бүриһөө тугал абаха, хамаг үнеэдээ бултыень ороондо оруулха гэһэн зорилготой. Тиихэ зуураа Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар табин жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысэн ажаллахые энэ фермын малшад Үдын совхозой гурбадахи отделениин һү һаалиин фермын һаалишадые уриһан, тэдэнтэй хэлсээ баталһан байна бшуу.

Энэ фермын коллектив коммунис ажалай фермэ гэһэн нэрэ зэргэдэ 1965 ондо хүртэһэн юм. Тиихэдэ коллективэй гэшүүд Д. Б. Сахияева, Ц-Д. Ц. Жанадараева, Л. Г. Дондокова, В. П. Корнакова, Х. Б. Батуева, Ж. Г. Базаров, О-Х. Жигжитова гэгшэд коммунис ажалай ударнигууд юм. Һаалишад Д. Б. Сахияева, В. П. Корнакова, тоо бүридхэлшэ Ц-Д. Ц. Жанадараева, техник-үрэжүүлэгшэ Х. Б. Батуева, тугалшад Р-Х. Жигжитова, О-Х. Жигжитова гэгшэд мал ажалай нэгэдэхи ба хоёрдохи классай мастер гэһэн нэрэ зэргэтэй. Фермын бригадир Ж. Г. Базаров «Буряадай АССР-эй габьяата малшан» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Социалис мүрысөө эмхидхэн ябуулхадаа, партийна бүлэг тэрэнэй дүн гаргаха, тунхаглан харуулха, сасуулха хэрэгтэ анхаралаа онсо хандуулна. Һаалишадай хүдэлмэриин дүн һара соо нэгэ дахин согсологдожо, үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ, тусхай бюллетень дээрэ бэшэгдээд. улаан булан соо хадагдана. Тэрэшэлэн үдэр бүриин хүдэлмэриин бүридхэл үдэр бүхэндэ дансалагдажа, үрэ дүн харуулдаг самбарта бэшэгдэнэ.

Ажалдаа эрхим үрэ дүн туйлаһан түрүү һаалишад һүүлэй хоёр жэлэй дүнгөөр тус тустаа зуу, зуунһаа дээшэ түхэригэй нэмэлтэ түлбэри абаһан байха.

Республика дотор соносхогдоһон фермэ дээрэ ариг сэбэр сахилгын, сэбэр һү абалгын конкурсдо энэ фермын малшад хабаадалсадаг. Мүрысөөндэ эрхим үрэ дүн харуулһанайнгаа түлөө нэгэтэ бэшэ бэлэг, шанда хүртэһэн байха.

Коллективэй гэшүүдые ажал хүдэлмэридөө, ниитын хэрэгтэ коммунис ёһоор хандадаг байхаар хүмүүжүүлхэ асуудалда партийна бүлэг мүн лэ һанаагаа ходо табижа байдагынь һайшаалтай. Эндэхи коммунистнууд отделениин партийна эхин организациин дэргэдэ эмхидхэгдэдэг политическэ һуралсалда ябажа, мэдэрэлээ ходо дээшэлүүлжэ байдаг. Тиихэдэ 1971 оной намар энэ фермын дэргэдэ коммунис ажалай һургуули эмхидхэгдэһэн байха юм. Хэшээлынь таһалгаряагүй болодог шуу. Фермын агитатор Ж. Г. Базаров, политинформатор А. Н. Козлов (отделениие эрхилэгшэ) өөһэдынгөө партийна даабариие харюусалгатайгаар дүүргэнэ. Тиимэһээ эндэхид һүүлэй али бухы һониннуудые ходо дуулаһан байдаг юм.

Фермынгээ дэргэдэхи улаан булангые һайнаар шэмэглэн түхеэрхэ, ариг сэбэрээр, культурын бодото гуламта ходо байлгаха гэжэ партийна бүлэг саг үргэлжэ оролдоно. Харуулан ойлгуулха агитаци, социалис уялганууд, ажалай үрэ дүн харуулдаг самбар, фермын хүдэлмэриин үдэрэй гурим, зоотехническэ ба ветеринарна заабаринууд гэхэшэлэн хуу эндэ бии. Социалис мүрысөөндэ илажа, гартаа бүхөөр адхаһан Улаан туг, улаан вымпелнүүд энэ булангынь бүришье удха оруулдаг, шэмэглэн гоёодог юм.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө хам оролсоһон, Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөө аймаг соогоо түрүүлэн үүсхэһэн энэ коллективэй ажал хэрэг һайн. 1971 ондо соносхогдоһон һү һаалиин фермэнүүдэй ба һүнэй заводуудай республиканска конкурс-харалгада илаһанайнгаа түлөө 75 түхэриг мүнгэн шантайгаар абаһан нэгэдэхи шатын диплом фермын һаалишадай габшагай, эдэбхитэй ажалай бодото гэршэнь болоно. Энэ амжалта партийна бүлэгэй хүтэлбэрилхы, эмхидхэхы шадабариһаа, фермын коммунистнуудай туйлаһан түрүү үүргэһээ, үүсхэлтэ хэрэгһээ үндэһэтэй гэжэ эндэ тобшолон хэхэ ушартай болонобди.

Г-Д. ДАГБАЕВ,
КПСС-эй Хориин райкомой инструктор.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ БАРИЛГАНУУД

ЗАВОД БОДХООДОГ ЗОРИГТОЙШУУЛ

Гол, мүрэн дээгүүр баригдадаг томо хүүргэнүүдэй хэрэгсэлнүүдые хэхэ завод Улаан-Үдэ хотодомнай баригдажа эхилээ бэлэй. Тэрэ гэһээр гурбан жэл шахуу болобо. Мүнөө заводой барилга түлэг дундаа. Барилгашад хабсаргагшадай хэһэн ажал харагдажа эхилээ. заводой корпус түмэр, бетон, шэлээр баригдана. Тиимэһээ цехүүд соонь ехэ һаруул. Үдэрынь электрын гэрэл носоонгүй ажал хэхээр. Мүнөө зарим цехүүд соо оньһон түхеэрэлгэнүүд, кранууд тодхогдожо эхилээ. Энэ заводой барилга түргэн саг соо дүүргэжэ, ашаглалгада тушаахын тула барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын хүдэлмэришэд эршэмтэй шангаар хүдэлнэ.

Энэ поездын барилгашад Буряадай республикын олохон заводуудые барилсаһан, хуушан заводуудые үргэдхэлсэһэн байха юм. Мүнөө зарим барилгашадынь Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй механическа цех барилсана. Эдэнэр Слюдянка станциһаа Петровский завод хүрэтэр түмэр зам электрижүүлһэн юм. Барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын хүдэлмэришэдтэ иимэ харюусалгатай хүдэлмэри ходо даалгагдадаг байна. Тиимэһээл энэ поездын барилгашад ажалдаа наринаар хандадаг, абаһан уялгаяа болзор соонь дүүргэхые оролдодог. Тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлжэ шададагшье.

— Манай барилгашад байгша он соо 5.400 мянган түхэригэй барилга хэхэ даабаритай. Байгша оной хоёр һарын даабариһаа гадуур 50 мянган түхэригэй барилга хээд байна. Эдэнэр жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэхэл байха, — гэжэ тус поездын профорганизациин түрүүлэгшэ Николай Петрович Щербаков хөөрэнэ.

Барилгын талмай дээрэ хүлгөөтэй, шууяатай. Хабсаргагшад томо томо түмэр фермэнүүдые бэе бэедэнь холбожо, бүхөөр гагнана. Аяар арбаад метрэй үндэртэ хүдэлжэ һураһан зон. Тиимэһээл хамаг юумэеэ онобшотойгоор, найдамтайгаар бүтээхые оролдоно. Тулгануудые холбоһон можо дээгүүр тэдэнэй дамжажа ябахыень харахадаа циркын артистнуудые һанаандаа оруулхаш. Теэд эдэнэрнай огто артистнар бэшэ, харин завод, фабрикануудые бодхоодог зоригтой хабсаргагшад ха юм.

Хорин табан тонно ашаа үргэдэг хүсэтэ кран томо гэгшын армаг үргэжэ захалба. Арбаад метрэй үндэр бахана дээрэ энэ фермэ тодхогдохо ёһотой. Хабсаргагшадай бригадир Виктор Михайлович Шваньков багахан улаан туг ханаар тэмдэг үгэнэ. Жолоодогшо Анатолий Калянов ехэл болгоомжотойгоор кранаа жолоодон, мантан томо фермэ метр метрээр дээшэнь үргэнэ. Болтонууд дээрэ тудаажа һуулгаха гээшэнь эгээл бэрхэтэй. Эндэ одоол мэргэжэл шадабари хэрэгтэй болодог даа. Бригадир Виктор Шваньков «үшөө үргэ» гэһэн тэмдэг үгэнэ. Хойто зүгһөө үлеэһэн һалхинай хүсэндэ томо фермэ үлгыдэгдэн иишэ тиишээ һэнжэгэнэнэ. Энээниие тодхохо гээшэнь тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ. Хабсаргагша Александр Панфилов, Виктор Шваньков хоёр нилээд носолдобо. Гурбадахи хабсаргагша Геннадий Засухин туһаламжада хүрэжэ ерэбэ. Һалхинай хүсэнһөө найгалзаһан фермэ шадамар хүбүүдэй шанга гарта адхагдажа, түмэр болтоор таб байсахана бүхэлэгдэжэ, электрогагнуураар шэрээгдэбэ. Хабсаргагшад ехэ сүлөө забдагүй хүдэлжэ байнад.

— Һүүлшын цехэй корпус хабсаргажа байнабди. Манай хабсаргагшад халаан бүриингөө даабари 20—25 процентээр үлүүлэн дүүргэдэг. Илангаяа Шваньковой даадаг бригадынхид бухы ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээнэ, — гэжэ участогай мастер Аркадий Самбарович Тодоев хөөрэнэ. Энэ хүмнай өөрөө хабсаргагшаар хүдэлһэн юм. Ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлдэг бэлэй. Хамта

хүдэлдэг нүхэдынь бригадираар дэбжүүлээ һэн. Аркадий Самбарович ажал хүдэлмэреэ эмхидхэхэдээ бэрхэ хүн байшоо. Үдэшэндөө һуралсажа, түмэр замай транспортын техникум дүүргэһэн юм. Үнгэрһэн табан жэл соо бригадынь гэшүүд амжалтатай һайнаар хүдэлөө. Энээнниень парти, правительство үндэроөр сэгнэжэ, Аркадий Самбарович Тодоевто Ажалай Улаан Тугай орден барюулһан байна. Тэрэ мүнөө мастераар хүдэлнэ. Участогайнь хүдэлмэришэд халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Эдэнэр февраль һара соо 70 мянган түхэригэй барилга хэхэ даабаряа 80 мянганда хүргэһэн байха юм.

Ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг, шадамар бэрхэ хүдэлмэришэд олон. БурАССР-эй габьяата барилгашан Василий Григорьевич Федоренко шулуушадай бригада хүтэлбэрилнэ. Эдэнэр энэ заводойнгоо барилга байгша он соо дүүргэжэ, ашаглалгада тушааха зорилготой. Тиимэһээл барилгашад улам эршэтэйгээр ажаллажа байна. Барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын барилгашад урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлжэ шадахал байха.

Үдэр хоногой ошохо тума мүрысөөнэй эршэ улам шангадана. Барилгашад, хабсаргагшад булта хүдэлмэришэд гээгдэлдэ оронгүй хүдэлхые эрмэлзэнэ. Улаан-Үдэ хотодомнай үшөө нэгэ заводой ашаглалгада тушаагдажа, арадай ажахыда шухала хэрэгтэй продукци бүтээдэг болохонь ойртожо байна. Партиин XXIV съездын табиһан зорилгонуудые иигэжэл бодото дээрэнь бэелүүлжэ байһан хүдэлмэришэдэй ажал хэрэгээр омогорхохоор даа.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Буряадай АССР-эй габьяата барилгашан В. Г. Федоренко; (зүүн гарһаа) хабсаргагшад А. Панфилов, Г. Засухин хоёр ажал тухайгаа хөөрэлдэнэд. Кран жолоодогшо А. Колянов.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ТАЛЫН ХОНИШОНОЙ СОЛО ДУУДУУЛАН...

Редакцида ерэһэн бэшэгүүдэй шэнжэлэл

Торголиг нооһотой хони үсхэбэрилхэ гол шэглэлтэй республикымнай ажахынуудта эгээл шухала, эгээл харюусалгатай хүдэлмэринүүдэй нэгэн — хонидой түл абалга эдэ үдэрнүүдтэ түлэг дундаа ябажа байнхай. Һүүлэй мэдээгээр аймагуудай колхоз, совхозуудта хонин бүриһөө хурьга абажа, үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байһан түрүү хонишод нилээд олошороо. Тиихэдэ зарим нютагуудта хонидой түл абалга дүүрэнтэжэ байнхай.

Газетымнай олон тоото хүдөө бэшэгшэд түрүү хонишодойнгоо туйлаһан амжалта, хүдэлмэридэнь байһан дутагдалнууд тушаа бэшэжэ, дуулгажал байһан зандаа. Энэ ехэтэ һайшаамаар. Юуб гэхэдэ, тэдэнэй эльгээһэн статья, корреспонденци, репортажууд соо гол түлэб ажалша бэрхэ хонишодой бүтээжэ байһан хүдэлмэри, хүсэл эрмэлзэлынь яһала тодо һонороор харуулагдаһан тула нилээд һонирхомоор байдаг юм. Тиихэдээ хүдөөгэй һонин шэныс мэдээсэгшэд нэн түрүүлэн нютагайнгаа түрүү хүнүүдэй дүй дүршэлые олондо үргэнөөр дамжуулхые хүсэдэг, харин нүгөөдүүлынь ушарһан дутагдалнуудыень элирүүлжэ, түргэн сагта зохихо хэмжээ абахыень дурадхадаг байха юм. Иигэжэ хүдөө бэшэгшэднай хонишод, малшадайнгаа хараалһан түсэбөө дүүргэлгэдэнь али болохоор туһалжа байдагынь һайшаалтай.

Жэшээлбэл, үргэн талые бүрхөөмэ хони малтай Зэдынгээ шэнэ һониниие таһалгаряагүй мэдээсэжэ байдаг хүдөө бэшэгшэ **В. Башаров** нэгэнтэ бэшэ аймаг дотороо суурхаһан түрүү хонишон Дамдин-Сурун Будаевай дүй дүршэл тухай дэлгэрэнгыгээр бэшэжэ эльгээгээ. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой энэ хонишон партиин XXIV съездын боложо үнгэрһэн жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 102 хурьга абажа, үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлһэн, нооһо хайшалжа тушааха даабаряа сүм дүүргээ бэлэй. Энэ амжалта хонишон гол түлэб үбэлжэлгэдөө һайнаар бэлдэжэ, хонидойнгоо хүшэ тамирые муудхаангүй харууһалһанайнгаа ашаар туйлаһан байха. Мүнөөшье энэ нүхэрнай СССР-эй байгуулагдаһаар алдарта 50 жэлэй ойе ажалайнгаа эрхим амжалтаар угтажа, хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлхээр зэһэнхэй гээд автор дэлгэрэнгыгээр бэшэнэ.

Нүхэр **Башаров** хоёрдохи корреспонденци соогоо «Октябрьский» совхозой отарануудтахи дутагдалнууд тухай элишэлэн бэшэһэн байна. Энэ зунай ехэ үертэ олохон отарануудай байра һандаргагдаһан байгаа. Теэд хэды хүшэр хүндэ бэрхэшээлэй тохёолдобошье, саг дарынь байрануудаа заһабарилаагүйнь харамтай. Зэдэ станциһаа холо бэшэхэнэ оршодог Людмила Санжиева, Дарима Санданова гэгшэдэй даадаг отарадахи байранууд хуушаржа унаха дүтэлһэн байбашье. заһабарилагдангүй үлэшөө. Хонидойнь байрын хушалта хуушаржа үмхирһэн, ханануудынь зааһаһан тула хонишод хурьгалха болоһон хонидоо газаа хонуулжа байһаар. Хэды иимэ хүшэр байдалда байһыень ажахынь хүтэлбэрилэгшэд һайн мэдэбшье. саг дарыдань зохихо хэмжээ абадаггүй байһанаа һаяхана, хонидойнь хурьгалжа захалхада хамтын воскресник үнгэргэжэ, байрыень дулаалхаар хэлсэһэн байба. Мүн эдэ отарануудай газаа хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл асаргадаагүй байһаар. Тэрэшэлэн һая гараһан хурьгадые эхэтэйень амяарлан байлгаха хаамагууд, хобоо, хобтонууд олоор дуталдана. Иимэрхүү дутагдалнууд мүн лэ нүхэр Катамановай, Гомбоевой, Дансаруновай даадаг отарануудта ушарһаар. Эдэ бүгэдэ гол түлэб мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдэй даалгагдаһан ажалдаа хайхарамжагүйгөөр хандаһанһаа болоо гэжэ хүдоо бэшэгшэ шүүмжэлэн тэмдэглэнэ.

Газар уһанайнгаашье адууһа малайнгаашье талаар республика дотороо эгээл томо аймагуудай нэгэн болохо Сэлэнгын аймагай ажахынууд эдэ үдэрнүүдтэ 49 мянган хурьга абаһан байна. Зарим отарануудта, жэшээлбэл, Л. Р. Балдановай, Б. Г. Банзаракцаевагай, А. Н. Цыбикдоржиевай, Д. Ж. Будаевагай, П. Галдановай, Т. Доржиевай даадаг отарануудта түл абалга дүүрэнтэжэ байнхай. Гадна зарим газарта абтаһан хурьгадай гарзалха ябадал али олон үзэгдэнэ гээд хүдөө бэшэгшэ **В. Самбуев** аймагайнгаа хонишодой байдал тобшолон бэшэхэдээ тэмдэглэнэ. Нарай хурьгадай гарзаталга гол түлэб үбэлжэлгэдөө муугаар бэлдэжэ, хонишодой зооветеринарна заабариие бүдүүлигээр хазагайруулһанһаа болоно гээшэ. Тиимэһээ энэ дутагдалаа дары усадхажа, хараалһан даабаряа сүм бэелүүлхын тула хонишод бии хүсэеэ элсүүлэн оролдожо байна гээд Владимир Самбуев элирхэйлэн мэдээсэнэ.

Хуудам Хэжэнгэдээ суудa гараһан хонишон Шоён Найдановиз Намжиловай ажал хэрэгүүд тухай **П. Угрюмов** мүн лэ һонирхолтой мэдээсэл эльгээгээ. Автор тэрээн доторoo түрүү хонишоной саашанхи зорилго тухай тобшо тэдыгээр хөөрэһэн байна.

Мүн газетымнай эдэбхитэд: Түнхэнэй аймагай Саянай совхозой хүдэлмэришэн **В. Шаганов**, «Восточные Саяны» колхозой **Б. Бирбаев** гэгшэд түл абалгаяа хонишодой ямараар үнгэргэжэ байһан тухай дэлгэрэнгыгээр бэшэжэ эльгээгээ. Тиихэдэ үнинэй хүдөө бэшэгшэ **А. Нагаслаев** (Улаан-Үдын аймаг), **В. Жаркой** (Зэдын аймаг) гэгшэд мүн лэ ажалша бэрхэ хонишод тухай зураглал, репортажуудые бэшэһэн байна.

Иигээд лэ хабарай тарилга, нуга сабшалан һайжаруулха габшагай хоёр һарын хүдэлмэри эхилхэнь гээшэ. Тиимэһээ энэ халуун хаһаяа алдангүй, урда мэтэ тобшо мэдээсэлнүүдээ таһалгаряагүй эльгээжэ байха аабза гэжэ хүдөө бэшэгшэдтээ найдаһаарбди.

ТЕХНИЧЕСКЭ ДЭБЖЭЛТЫН АША ТУҺА

ХАЯДАҺАГҮЙГӨӨР ХҮДЭЛХЭ АРГА Б...

Ухаалан зохёогшод, урлан нарижуулагшад үйлэдбэри оньһожоруулха онол арга бэдэрэн хэрэглэнэ, продукциин шанар һайжаруулха, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлхэдэ, судна бүтээлгын заводой инженер Б. Другов ашаглалгада найдамтай бэхи, удаан болзор соо хэрэглэгдэхэ зүйлнүүдые бүтээхэ асуудалда өөрынгөө оюун бэлигые зорюулаа. Тэрэ бүхэ, һайн шэнэ материал хэрэглэжэ, продукциин шанар һайжаруулха үнэтэ дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн. Мяха-консервын комбинадай инженер В. Кулаков бар хүсөөр бүтээгдэдэг ажалые оньһожоруулжа шадаа.

Материалай, ажалай гаргаша бага болгохо гээшэ ехэ шухала. Тиимэһээ олон урлан нарижуулагшад энэ асуудалда анхаралаа хандуулна. «Теплоприбор» заводто жэлдээ 7 тонно булад нэгэ деталь бэлдэхэдэ гаргашалагдадаг байгаа. Нормоор хараалагдаһан иимэ булад материально-техническэ хангалгын түсэбтэ оруулагдажа, гаргашалагдаха ёһоороо гаргашалагдаа, Технигүүд В. Пономарёв, Д. Суслов энэ асуудалаар һонирхоо. Ондоо деталь бүтээлгэдэ хэрэглэгдээд, тэрэнһээ үлэдэг булад хаядаһан боложо һаладаг байгаа. Энэ хаядаһа хэрэглэжэ, нүгөөдэ үнэтэ металл арьбалха аргагүй юм аа гү гэжэ тэдэнэр бодомжолжо үзөө ха юм.

Энэ һанамжаяа баримталхын тула тэдэнэр хэдэн туршалга хэһэн байна. Шалгалта, туршалгын һүүлээр дурадхалынь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Тиигэжэ металл арьбалхатай хамта электрын элшэ хүсэ алмаха, ажалай гаргаша бага болгохо арга олдоһон байна.

Онохойн модоной комбинадай модо хюрөөдэхэ цехтэ проектын ёһоор хамһабариин ажал дүүргэхэ 5 хүдэлмэришэд ажаллахаар, цехэй үйлэдбэриин хаядаһа зөөхын тула 17 мянган түхэриг автотранспортна гаргашада үгтэхөөр хараалагдаһан юм. Комбинадай урлан нарижуулагшад Н. Корольков, Н. Опак үлүү энэ гаргаша зайсуулха, мүн үйлэдбэриин хаядаһа хэрэглэхэ арга бэдэрэн олоо.

Энэ дурадхалай авторнууд технологическа шэнэ лини зохёобо Тэрэнэй аша туһаар цехэй үйлэдбэриин бүхы хаядаһан дахинаа хэрэглэгдэжэ, технологическа зомгооһон болгогдожо эхилээ. Нэмэлтэ энэ продукци худалдаһанай ашаар комбинат жэл соо 23 мянган түхэригэй алмалта хэнэ.

Жэлдээ 58 мянган ... арьбалха арга ... комбинадта олдобо. ... хитэд хэрэглэлһээ ... дахин үйлэдбэридэ ... олгобо.

Улаан-Удын ТЭЦ-эй ... рижуулагша П. Бонд... соо 124 тонно түлиш... радхал үйлэдбэридэ ...

Олон урлан нари... лэдбэриин арга ... элирүүлэн хэрэглэхэ, ... балалтын түлөө ша... ябуулха гэжэ шиидээ. ... дэнэр хаядаһа хэрэглэ... ридэ ашаг үрэ ехээр ... эрмэлзэлээ хүсэнд... олон асуудал ... шиидхэнэ.

Н. МА...
ВОИР-ой областной ...

...Цолой «Байкал» гэжэ нэгэ... Улаан-Удын горитойхон ...триудай нэгэн мүн. ...улаб хүн зоной захилаар ...эхо зуураа, городой ...хододо үнгэргэгдэhэн хангалгын ...эрилтэ хангалгын ...процент хубиие даадаг юм. ...ой ателье болон мастер... ...үдэ 500 платил, кос... ...пальто болон бусад хүб... ...удэр соо өөгдогор.
...hаа сайнаа хурэмөөр, ...шапартайгаар, hүүлэй моо... ...нүүдые хараадуулаа, ...дэ бээлүүлдэг № 5 ...0 болон бусад ательенүүдэй ...ходоо ехэ байдаг. В. В.

хоёр пальто үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө hэн. «Байкал» нэгэдэл СССР-эй худалдаа наймаанай палатын Хүндэлэлэй дипломдоо шагнагданхай. 1971 ондо Томск хотодо үнгэргэгдэhэн конкурс дээрэ манай ательенүүдэй бү-тээлнүүд үндэр сэгнэлтэ абхан байна.

Ажалай бүтээсые абаад харахаа hаа, муу бэшэ дүн бии. РСФСР дотор ательенүүдэй ажалай дунда зэргын бүтээсэ-hээ манай ательенүүдэй бүтээсэ үлүү гаранхай. 1970 ондо манай нэгэдэл түсэбөө болзорhоо урид дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур

жээ абуулагдаа ...нүүдые манай партиин XXIV съезд хараалhан юм. Тэдэнэйнь үндэhөөр лэ би дэ 1971—1975 онуудай турша бэелүүлэгдэхэ ажал хүдэлмэриингээ түсэб табиhан байнабди. Тиихэдэ хүн бүхэнэй саг алмаха, тэдэнэй захил бүхэнэй түргэн, hайн шанартайгаар бэелүүлхэ, гэрэй элдэб ажалнаа сүлөөлхэ зорилгонуудые урдаа табинхай гээшэбди.

Энэмнай имагтал ажалай hайн журамтай, материална техническэ эрхим баазатай болоод байбал бэелүүлэгдэхэ хэрэг гээшэ ааб даа. Тиимэhээ ба-

эрдэмэй ёhоор эмхидхэхэ институдай Зүүн-Сибириин филиалай бидэндэ таарулжа зохёоhон НОТ нэбтэрүүлэгдэнхэй юм. Энээнэй ашаар манай «Байгал» нэгэдэл ажалайнгаа бүтээсые нилээд дээшэлүүлээ, саашадаа бури ехэ болохо түсэбтэй гээшэ.

Энэ бүгэдэhөө гадна захигшадтаа бури дүтэ холбоо барисаатай болохо, тэдэнэй дунда өйлгуулажын хүдэлмэри абуулха, hайн моодын хубсаhа харуулха, бэдэзэ таарамаар хубсалжа hураха ажал хүдэлмэри абуулагдаха юм. Үнгэрhэн декабрь hарада бидэ «Новинка» гэжэ ательедэ шэнэ моодын хубсаhанай харалга эмхидхэ hэмди. Тиихэдэмнай хүн зон эхэ олоороо суглараа hэн, олон асуудалда харюунууд үгтөө болоо. Тиимэhээ иимэ hайн хэмжээ бүхэнэй эдэ тиимэ хараалгануудые үргэлжэ үнгэргэжэ байхабди.

Энэмнээ гадна, хүн зоной хэрэглэмжэ хангаха хүдэлмэри удэр бури, жэл бури үргэдэжэ. Хубсаhа оёлго заhабарилга, сэбэрлэлгэ, бэлэн эдеэ хоол худалдажа абалга, дуратай бараагаа захилга юрын хэрэг болоо. Мүнөө үеын хүнэй саг алмахын тула тэрэнэй гэртэхи ажалдань хамhалсаха, талаар оюхо болоо hаань, биледынь асаржа үгэхэ, таксинааг хангаха, үбшэлхэдэнь түргэн туhаламжа үзүүлхэ, мотоцикл, автомашина бүхэнэй гараж, заhабарилга хэхэ болоод бусад ажал хэгдэхэ ёhотой болохо.

Эдэ бүгэдэ ажал хүдэлмэри мүнөө үеын хүнүүдые сүлөө сагаар хангаха болохо гэжэ КПСС-эй XXIV съездын баталhан Директивэнүүдэр хараалагдаhан хэмжээ абуулагануўд юм. Тиимэhээ үе сагай энэ эрилтые дүүргэн хангадаг болохын түлөө манай «Байгал» нэгэдэл саашадаашье оролдохо. Коллективнай СССР-эй ба Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойе ажалай эрхим туйлалтаар угтахын түлөө тэмсэжэ байна.

Т. БУРКИН,
«Байкал» нэгэдэлэй директор.

ЭНЭ ИИГЭЖЭ ЭХИЛЬЭН ЮМ...

«Совет засаг тогтомсоороо үхибүүдтэ анхарал хандуулжа эхилээ hэн. Арбан зургаан наhа гүйсөөгүйшүүлые заводто худэлгэхыень хорихо гэhэн декрет Совет засаг гаргаа бэлэй. hургуулинууд, хүүгэдэй байшангууд, клубууд, саадууд, яслинуудые мүн лэ барижа эхилээ. Эдэ бүгэдые Совет засаг гансаараа бүтээдэг бэшэ, харин тэрээндэ эрэгтэй, эмэгтэй хэдэн миллион хүдэлмэришэд туhалдаг байгаа». Москвада 1922 ондо В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Пионернүүдэй эмхиин байгуулагдаhан жэлдэ хэблэгдэhэн «Эдир пионернүүд» гэhэн номhоо эдэ мүрнүүд абтанхай. Энэ номой автор — түрүүшын пионервожатануудай нэгэн, мүнөө мэдээжэ совет дипломат Валериан Зорин.

Тэрэ хадаа Москвада пионернүүдэй түрүүшын сбор үнгэргэhэн, вожатаар худэлhэн. Эдир пионернүүдэй Москевско бюрогой түрүүлэгшэ байhан. Валериан Зорин 1925 онhоо КИМ-эй Гүйсэдхэмэй Хүүгэдэй уласхоорондын бюрогой түрүүлэгшын орлогшоор хүдэлөө, гушаад онуудай эхээр хүүгэдэй коммунис хүдэлөөнэй научно-шэнжэлгын институдые толгойлоо.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Пионернүүдэй бүхэсоюзна эмхиин 50 жэлэй баярай ойн болохын урдахана тэрэ үеынгөө ажал хэрэгүүд тухай хөөрэхыень Валериан Зориниие АПН-эй корреспондент Елена Дементьева гуйба.

— Пионернүүдэй түрүүшын отрядууд хайшан гээд эмхидхэгдэдэг hэм, хөөрэжэ үгыт.

— 1922 он. Хүдэлмэришэд, тараашадай түрүүшын гүрэн олон тоото дайсадаа даража, ажана амгалан байдалтай болоод байгаа hэн ааб даа. Тиихэдэ ехэл хүнда саг байhан юм. Түрүүшын империалис, hүүлээрнь гражданай дайнай ушаруулhан hандаралнуудые зайсуулха, байдалаа hэргээхэ хэрэгтэй байгаа. Хэды хүшэр хүндэшье hаа, аятай үе саг байhан. Юундэб гэхэдэ, «Хүн хүндөө нүхэр, түрэл садан» болохо гэhэн урлатай общество дэлхэй дээрэ түрүүлэн байгуулагдажа байгаа бшуу. Энэ общество залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэй байгаа.

Хүүгэдэй эмхи — коммунаруудые хүмүүжүүлхэ эрхим арга мүн гэжэ Владимир Ильич Ленин хэлэhэн юм. Тиин Коммунис парти пионернүүдэй отрядуудые эмхидхэхыень комсомолдо даалгаа бэлэй.

Ажалаа юунhээ эхилээбибди? Замоскворечьедэ пионеротряд эмхидхэхэ тухай мандат комсомолой Москвеско комитедhээ намда барюулhиень hананаб. Хамовники, «Каучук» завод мүн лэ мини участогууд байhан. Пионерэй отрядта орохо дуратайшуулые бэшэхэнь гэhэн мэдээсэл заводой комсомолшуудтай хамта проходной соо үлгэбэбди. Хүрэз гэрнүүдээр ябажа, үхибүүдтэй хөөрэлдөө hэмди. ...Отрядшье байгуулагдаа бэлэй. Заводнай отрядта байра үгөө. Ажалшье бурьялан бусалаа hэн даа.

Комсомолой Московско комитет «Эдир пионернүүд» гэhэн хүүгэдэй булэгүүдэй Спартагай нэрэмжэтэ эмхиин саг зуурын Устав» баталан абаба. Энэ эмхи үхибүүдые хожомоо ниитын хэрэгтэ, ажабайдалда бэлдэхэ, пролетариадай аша туhын түлөө тэмсэлдэ элсүүлхэ зорилготой гэжэ тэндэ хэлэгдэhэн байгаа. Залуушуулые ниитын аша туhа сахидаг байлгаар хүмүүжүүлхэ, эрдэм мэргэжэл шудалха гэжэ эрмэлзэхэ, үхибүүдые бухы талаараа тэгшэ бэрхэ байхаар хүмүүжүүлхэ асуудалнууд гол анхарал хандуулагдадаг байгаа.

Ажалнай хүнгэн бэшэ hэн. Бидэ, түрүүшын вожатанууд, эмхидхэхы шадабари hаял оложо ябаабди. Хөөрэлдөө, элдэб наада, спортивна мүрысөөнүүдые үнгэргэхэ дадал оложо ябагдаhан саг. Вожатанууд hургааха тухайд семинарнууд эмхидхэгдэдэг, багшанар, врачнар, хүгжэмшэд, спортсменүүд тиихэдэ наагдаhан тухай hургуулинууд дамжуулажа хүдэлмэриин дүй дүршэлдэ hургадаг байгаа.

Үхибүүдые hонирхуулха гэжэ нэн түрүүн эрмэлзэдэг hэмди. Харилсан туhалалсаха, хани ёhоной мэдэрэл хүгжөөхэ хэрэгые ехэ удха шанартайда тоолдог байгаабди.

— 1922 ондо орон доторнай 4 мянган пионернүүд бии байhан hаа, гурбан жэлэй үнгэрхэдэ, тэдэнэй тоо 1 миллион 557 мянган болоо hэн. Пионернүүдэй эмхиин иимэ түргэнөөр ургаhые юугээр тайлбарилха байнабта?

— Пионернүүдэй отрядуудые эмхидхэлгэдэ комсомол ехэ анхарал хандуулаа hэн. Габаашье үхибүүдэй эсэгэнэр, аханартаа туhалха гэжэ ехээр эрмэлзэдэг болоhониинь ехэ удха шанартай. Юуб гэхэдэ, пионернүүдэй эмхи лэ тэдэнэдэ иимэ арга олгоно бшуу. Энэнь тон шухала. Пионернүүдэй эмхи гэшэмнай хүүгэдэй өөрынь эмхи, пионернүүдэй тэрэнэй ёhото эзэд байhыень мартадаггүй hэмди. Пионернүүд шиидхэбэринүүдые гаргадаг, тэдэнээ бэелүүлхэ гэжэ оролдодог байгаа.

Пионернүүдэй отрядта ажабайдал бурьялан бусалба. Үхибүүд өөhэдөө элдэб юумэ хэжэ hурадаг hэн.^ Хүхюу наада эмхидхэдэг, өөhэдын хөхөөhон зужэг харуулдаг байгаа. Акробатикын зуйлнуудтай физкультура эрхилдэг, «Аман үгын газетэ» гаргадаг, хамтын уран уншалга эмхидхэдэг, шарада\ таадаг гэхэ мэтэ элдэб hонин наада эргээ үүсэжэ бэлэй. Дуу, шүлэгүүдыешье зохёожорхидог байгаа.

Пионернүүд үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхалгада эдэбхитэйгээр хабаададаг, үншэн, харуулгагүй үхибүүдые харуулхалалсадаг hэн. Ажаллажашье шадаха, дуу, наадандашье бэрхэ, аха нүхэдтөө туhалдаг хадаа улад зоной дунда хүндэтэй болодог байба. «Пионер — бухы үхибүүдтэ жэшээ болохо» гэжэ хүн зоной дунда хэлэдэг hэн.

Бидэ бултадаа хүнүүдэй зол жаргалай түлөө тэмсэнэбди гэжэ үхибүүдтэ өйлгуулдаг байгаабди. Ганса отрядтань болоно байhан юумээр хизаарлангүй, харин бухы орон дотор, мүн хилын саанаха хэрэг ушарнуудаар тэдэнэй hонирхуулха гэжэ эрмэлзэдэг hэмди. Хилын саанаха сасуутанайнгаа ажабайдалаар тиигэдэшье, мүнөөшье үхибүүд hонирходог гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

— 1923 ондо пионер Петя Лушинтай Германи, хүүгэдэй коммунис булгэмүүдэй слёдто, Үхибүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй конгрессто оюоhон байнат. Энэ айншалга совет пионернүүдтэ ямар удха шанартай байгааб?

— Тэрэмнай үхибүүдэй интернациональна хани нүхэсэл бэхижүүлхэ шухала алхам болоо hэн. Готе хотодо болоhон уулзалгые мартадаггүйб... Арадай байшанда нэмжэ үхибүүдтэй хөөрэлдөө hэмди. Совет оронооронай hонирхожо, олон юумэнүүдые асуугаа бэлэй. Бидэ ямар наада табидагаа харуулаабди, дуунуудые сээжэлдэбди. Петя Лушин

Берлиндэхи конференци дээрэ Совет Россин пионернүүдэй ажабайдал тухай хөөрэhэн юм.

Энэмнай хани нүхэдэй түрүүшын уулзалга, тон шухала хэрэг тухай түрүүшын хөөрэлдөөн байгаа. Элдэб оронуудай түлөөлэгшэд сэдьхэл хүдэлгэмэ хани халуун үгэ хэлээ hэн. Тэдэ, үгэ хэлэhэн хүн бүхэн ерээдүйн байдалай аша туhада интернациональна холбоогоо бэхижүүлхэ гэhэн нэгэ hаналтай байба.

Энэ айншалган hүүлээр интернациональна холбоон бэхижэhэн, делегацинуудай айлшалалга олошороо бэлэй.

1929 онууд августэ соо Москвада болоhон Пионернүүдэй нэгэдэхи бүхэсоюзна слёдто хариин олохон гүрэнүүдэй (США, Англи, Германи, Чехословаки, Монгол ба бусад) багашуулай делегацинууд ерэhэн юм. Энэ хадаа уласхоорондын эдирнүүлэй аха дүүгэй ёhоор hаналаа нэгэдэлгын ёhото гэрш болоно.

— Та тэрэ слёдто хабаадалсаhан байнат. Ямар юумэн Таниие ехээр hонирхуулаа hэм?

— Ёhото hайндар болоо hэн. Слёт далисэ далайсаараа, гоё hайханаараа бултанай сэдьхэл доhолгоо бэлэй. Оронай булан тохой бүхэнhөө 7 мянган делегадууд суглараhан юм. «hураха!» гэhэн Ленинэй захяае хэр дүүргэдэг, хэр hурадаг тухайгаа пионернүүд нэн түрүүн слёт дээрэ хөөрэө. hүүлээрнь общество до аша туhатай ажал тухай хөөрэхэдөө «хүнүүдые үзэг бэшэгтэ hурганабди. Ном. дэбтэрнүүдые тараанабди. Техническэ, научна кружогуудта ябалсанабди. Тарял ургуулалсанабди» гэжэ мэдээсээ hэн.

Үхибүүдэй ниитэ коммунис эмхи энэ социалис общестын эрхэтэдые зүбөөр хүмүүжүүлнэ гэжэ түрүүшын слёт харуулаа.

— Үшөө нэгэ, hүүлшын асуудал. 20-ёод, 70-аад онуудай пионер үетэниие сасуулха байнагта?

— Мүнөө үеын үхибүүд тон ондоо байдалтай, сэдьхэл талаар урган хүгжэжэ өөрсэ арга боломжонуудтай. Түрүүшын пионернүүд детекторна радиоприёмник хабсаргаа `hаа, гайхалтай юумэ бүтээгээбди гэжэ hанадаг байгаа. Харин мүнөөнэй пионернүүд техническэ кружогуудтаа кибернетикын түхеэрэлгэ, _планетэнүүд хоорондын станцинуудай_ түсэблэлгэ хэнэ.

Ленинэй хани нүхэр Надежда Крупская хүүгэдэй коммунис эмхиин гэшүүнэй шухала зорилгые «пионер байха гэшэ ажабайдал hайжаруулха хэрэгтэ хабаадалсалга болоно» гэжэ тоолдог hэн. Бухы үеын совет пионернүүд иимэл зорилготой. Социализм байгуулха хэрэгтэ пионернүүд ямар хубита оруулха ёhотой бэлэй гэжэ хорёод онуудай үеэр өөрынгөө hанамжа хэлэдэг байгаабди. Совет үхибүүд эсэгэнэрэйнгээ бухы хэрэгүүдhээ. түйлалтануудhаа жэшээ абадаг гэжэ ажабайдал харуулаа. Пионернүүд эрдэм мэргэжэл нэтэрүүлгээр шудална, «эрдэмэй бага академи» гэжэ нэрлэгдэдэг творческо нэгэдэлнүүдтэ эрдэмтэдэй хүтэлбэри доро шэнжэлхы худэлмэри хэдэг. Багашуул саадуудые ургуулна, загаhанай нөөсэ баялигуудые хамгаалалсана, габшагай барилганууд дээрэ худэлэг комсомолшуудта туhална. «Пионернүүд — пионернүүдэй бухы оронай ажалшадай үхибүүдэй хани нүхэр» гэhэн үгэ эдээр хэтэ мүнхэдөө үнэн байна. Совет пионернүүд мүнөө Вьетнамай хүүгэдтэ туhална. Эб найрамдалай, хани нүхэсэлэй, үнэн зэргэй түлөө тэмсэнэ. Совет пионернүүд хүн түрэлтэнэй эгээл арюун тунгалаг hанал бодол бэелүүлхэ тэмсэлдэ болохоор хүмүүжэнэ.

(АПН).

ХАМАГ АРГА ШАДАЛАА— АЖАЛШАДЫЕ ХАНГАЛГАДА

...З. М. Антарашкевич, ...Дандарова, К. С. Налето..., ...Ф. Оскорбина, М. П. ...шонова, Н. Ф. Шалалахова ...мэ эсхэгшэд, Н. Н. Ма... С. С. Выжимова, ...Шатаева — hаяхан Ажал... Улаан Тугай орденоор шаг... Н. А. Ангархаева, ...Бртаханова, Р. И. Занда... болон бусад хэб зохёог... ...олон тоото өөдөлөөд хүн ...дунда ехэ хүндэтэйнүүд ..., тэдэнэй элдэб хубса... ...захил орожол байдаг юм.

...ай ательенүүдтэ хүн бү... ...даажа нэгэ хубсаhа ... Харин 5—18 хүнтэй ...ууд эмхидхэгдэнхэй. ...бүхэнэй гэшүүд өөгдо... ...байhан хубсаhанда өөрын... ...убэтые оруулдаг. Үгышье ...ажал нэгэ олонтоо аргаар эмхид... ...Олон гараар нэгэ ...хубсаhан бүтэхэдөө шана... ...hайн байна. Хүн бүхэн ...hургэгөөр худэлхэ гэжэ ...гэжэ бшуу. Жэшээнь, 1969 ...Москва хотодо үнгэргэ... ...бүхэсоюзна выставкэ дээ... ...ай ательенүүдтэ өөгдогор

130,4 мянган түхэригэй эд үлүү бүтээгээ. Байгша оной нэгэдэхи кварталай түсэбые манай нэгэдэлэй ательенүүд мүнөө дүүргээ. Бухы 150 янзын хубсаhан өөгдогор болобо гээшэ.

Ажалай hайн дүнгүүдые түйлахын тула бидэ социалис мүрысөөндэ, худэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлгэдэ, али бухы hуралсалда гол анхарал хандуулдаг байнабди. Мүрысөөндэ шэдэй дунда коммунис ажалай 675 ударник худэлнэ.

Юнэдэхи табан жэлэй туршада манай нэгэдэлэй ательенүүд хүн зоной хэрэглэмжэ хангаха ажалаа 2,2 дахин ехэ болгохоор хараална. Улаан-Үдэ хото дээрэ ганса абаад хараа hаа, 1975 ондо хүн бүхэндэ 11 түхэригэй элдэб хангалга хубсаhа өөгоор, сэбэрлэлгээр, заhабарилгаар хэгдэдэг болохо. Энэмнай сагай эрилтээр табигдаhан хэмжээ ябуулга мүн болоно гээшэ. Хүн зоной hургаа байдал hайжаруулха, тэдэнэй али бухы хэрэглэмжые эрхимээр хангаха хэрэгые юнэдэхи табан жэлэй туршада бури ехээр хүгжөөхэ хэм-

рилга онhоожоруулгада ехэхэн анхарал хандуулагдаха байна. Шэнэ табан жэлэй туршада Улаан-Үдын Октябрьска районой өөдолой 2 шэнэ ателье. Советскэ районой олон янзын ажал бүтээхэ блогуудтай комбинат ашаглагдажа үгтэхэ байна. Гадна хуушан ательенүүдэй дунда эзэргээр хүдэлдэг 100—150 хүнэй hууритай болгогдохо. Эдэ бүгэдэтэй хамта дээдэ разрядаар өөдол хэхэ хүдэлмэридэ ехэ анхарал хандуулагдаха юм. Мүнөө үедэ бухы захиhан 20—25 процентынь эрхим дээдэ разрядаар бүтээгдэнэ. Шэнэ табан жэлэй туршада иимэ хүдэлмэри бэелүүлхэ шадаха ательенүүд олон болохо юм. Энэ талаар мүнөө хүдэлмэри эхилэнхэй. Бии байhан ательенүүдэймнай цехүүд үргэдхэгдэжэ, элдэб оньhон түхеэрэлгэнүүд хэгдэнэ, шэнэ машинанууд тодхогдоно. Гадна бухы ательенүүдтэмнай РСФСР-эй хэрэглэмжэ хангалгын министерствын ажал түрүү

ДОРЖИ БАНЗАРОВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ...

...хүхюун хубүүд, басагад ...ар Улаан-Үдымнай Рап... ...нэрэмжэтэ үйлсөөр үдэо ...одтайхан алхалдаг. Энэ ...Доржи Банзаровай нэрэмжэ... ...дэй институт оршодог ...лгүй хүн үсөөн байха.

...түрүүшын эрдэмтэ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ институтэ Буряад оронай бухы ...й хамта мүнөө институ... ...хидхэн байгуулагдаhаар ... Доржи Банзаровай түрэ... 150 жэлэй ойе баярай оршон ...тэмдэглэжэ байна.

...гол гэшэмнай түүхэдэ тон ...болзор аабза. Зүгөөр нарата ...оронойнай түрүүшын дээдэ ...ы эхэнэй hургуули 40 гаран ...на хугасаа соо хэды олон ...hанагые бэлдээ гээшэб! Тиимэ ...1932 ондо оройдоо 126 сту... ...үүрийн багшанар hурадаг... Харин мүнөө... 4197 сту... ...багшанар hурана. Тэдэнэр элдэб мар... ...багшанар болоод, республи... ...бухы аймагуудта эльгээгд...

...Банзаровай нэрэмжэтэ институт 40 жэлэй туршада 11 мянган ...гэжэ, республика дотоо... ...гээрэлые үнэхөөрөө үр... ...эргэлээ бшуу.

...Буряадаймнай гэгээрэлэй ...болоhон Доржи Банзаровай ...институт соогуур ябажа, ...коллективэй ажабайдал ба ...уулгатай танилсаад үзэе.

...институдай гол корпус соо ...шуухатай. Институдай бу... ...hүүдэй редколлегинүү... ...шэмэглэгдэhэн хаhын га... ...тон коридорой нэгэ ханые ...Ээ газетэнүүдынь Доржи ...түрэhөөр 150 жэлэй ...ладанхай.

...дархис засагай, харанхы

мунхаг байдалай үедэ ажаhуuhан энэ эрдэмтэнэй хэhэн хэрэгынь эдэ газетэнүүд соо яhала дүүрэнээр харуулагдана. Доржи Банзаров 33-тайдаа наhа барааhан. Зүгөөр энэ богони болзор соо яhала ехэ шэнжэлэлгын хүдэлмэри хэhэн, буряад арадай түрүүшын эрдэмтэ болоhо тодорhон байна. Эрдэмтын нэрэмжэтэ институтда мүнөө 240 профессор ба багшанар залуу үетэниие hургана. Энэ институтда эрдэмэй 8 доктор ба профессор, 76 кандидат ажаллана. Институдай бухы кабинедууд ба лабораторинууд hуралсалай-техническэ мүнөө үеын хэрэгсэлнүүдээр хүсэд хангагданхай.

Энда эдэбхи үүсхэлтэй, оюун бэлигтэй, бухы талын шалгалта гараhан залуушуул hурана. Эрхимэй эрхимүүд ленинскэ стипендиадай нэрэ зэргэдэ хүртэдэг юм. Бимба Намзалов, Людмила Колова. Владимир Грехов энэ тоодо орнолсоно. Тиихэдэ студентнүүдэй Бүхэсоюзна слёдто хабаадаган О. Батуева, студентнүүдэй Совёдэй түрүүлэгшэ А. Трифонов болон бусад — хамта дээрэ 150 студент гансал «эрхим» гэhэн сэгнэлтээр hурана.

Буряадай багшанарай институдай профессорско-багшанарай, студентнэрэй коллектив Доржи Банзаровай зохёолнуудые шудалха, ниитэ-политическэ үзэл бодолыень тараан дэлгэрүүлхэ талаар олон хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхээр хараалнанхай. Жэшээлхэдэ, профессорнууд Е. Е. Тармаханов, Д. Б. Улымжеев «Доржи Банзаровай ажабайдал ба ажал», гэhэн элидхэлнүүдые бэлдэжэ, улад зоной урда уншана. Научна конференци дээрэ уншагдаха мүнөө элидхэлнүүд бэлдэгдэнэ: «Доржи Банзаров—фольклорист» (проф. М. П. Хамаганов), «Доржи Банзаровай

үзэл бодол» (доцент И. А. Батудаев), «Доржи Банзаровай образ уран найханай литературада» (доцент Б. В. Матхеев») гэхэ мэтэ.

Тус институдай студентнэрэй научна кружогуудта хабаадагшад, залуу лекторэй hургуулиин шагнагшад Доржи Банзаров тухай элидхэлнүүдые мүн лэ бэлдэнэ. Профессорнууд Н. Н. Егуновой, Д. Б. Улымжеевай доцент Д-Н. Доржиевай хүтэлбэри доро бэлдэhэн элидхэлнүүдые түүхын ба хэлэ бэшэгэй факультедэй студентнүүд Улаан-Үдын hургуулинуудай ахалагша классуудай hурагшадай урда уншаха байна.

Жэшээлхэдэ, студент Д. Хуташкеев «Доржи Банзаровой үзэл бодол», С. Нетунова «Доржи Банзаровай үзэл бодолдо Казаниин университедэй нүлөөлhэн үүргэ», Е. Клевцова «Д. Банзаровай «Хара шажан гү, али монголнуудай өөр мүргэл» тухай, С. Батомункуева «Доржи Банзаров — студент» (Ч. Цыдендамбаевай «Түрэhэн нютагhаа холо» гэжэ романаар) гэhэн темэнүүдээр элидхэлнүүдые хэхэ байна.

Институтда «Банзаровай уншалганууд» гэhэн долоон хоног соносхогдоhон юм. Эдэ үдэрнүүдтэ студентнүүдэй бухы аудиторинууд соо Буряадай түрүүшын эрдэмтын ажабайдал ба ажал ябуулга тухай лекцинүүд уншагдаха байна. Тиихэдэ Доржи Банзаровай ажабайдалда зорюулагдаhан фото-выставкэ эмхидхэгдээ.

Багшанарай институдай «Байгалай долгинууд» гэжэ студентнүүдэй ансамбль Хабаровск хотодо болоhон область, хизаар, автономито республиканууд 20 гаран ансамблнуудай дундаhаа харалгада шалгаржа, «Орбитын» программаар Москвадhаа харуулагдаха болоо.

Мүнөө «Байгалай долгинууд» ансамбль Доржи Банзаровай түрэhэн Үшөөтэ нютагта концерт харуулхаяа ошохонь.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай спортсменүүд Буряад оронай спортын түгые дээрэ үргэжэ ябадаг. Уласхоорондын класстай спортын мастер В. Стрельников, спортын мастернууд Д. Очирова, С. Железняк, спортын мастерэй кандидадууд Г. Махутов, Ц. Будаев болон бусадайшье нэрэнүүд республикынгаа хилэhээ аяар холуур мэдээжэ юм.

Доржи Банзаровай түрэhөөр 150 жэлэй ойдо зорюулагдажа, институдай багшанар ба студентнүүдэй коллективэй баярай суглаан hаяхан болоо. Доцент С. Ш. Чагдуров, Д. Банзаровай ажабайдал ба ажал ябуул-

га тухай элидхэл хэбэ. Доржи Банзаровай дурасхаалда зорюулагдаhан ехэ концерт харуулагдаа.

Буряад оронoй ажалшадай алдартай hайндэр ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо бэлдэжэ байха үедэ Буряадай түрүүшын эрдэмтэ Доржи Банзаровай түрэhөөр 150 жэлэй ойе тэмдэглэлгэ ушар гүн гүнзэгы удха шанартай. Энэнь КПСС-эй ленинскэ национальна политикын мандажа, түрэл арадайнгаа соёл культурые ба баялигые дүүрэнээр эдлэжэ байhанай гэршэ болоно гээшэ.

С. ОЧИРОВ.

Багшанарай институдай үнинэй багша, доцент М. П. Хабаев.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Доржи Банзаровай түрэhөөр 150 жэлэй ойдо зорюулан фото-выставкын нэгэдэ. Студентнүүд тус выставкын ханзэдэ тэрдэлые хаража байна.
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Ажалшадай бэшэгүүдhээ

АВТОЛАВКЫН НАЙМААЛАГША

Галина Цыденовна ...дукова Сэлэн... ...аймагай Ново... ...ицкын сельпо... ...автолавкын ...наймаалагша худэл... ...униэтэй юм. ...бүхэндэ энэ ав... ...найман Химнын ...нюдэд холын ота... ...бригад болон ...тээшэ яарал... ...ашаа оюон ябажа... ...ашаа, хэрэглэл... ...Галинын хани ...шье Михайловна Буда...

жатов жолоодоно.

Эдэ хоёр ажалайнгаа нюуса hайса танинан, малшадай захил дүүргэжэ, эд бараа болон эдеэ хоолоор хангахын тула оролдоостой hайнаар худэлдэг хүнүүд гээшэ.

Галина Цыденовна сельпогой хүдэлмэрилэгшэдэй хоорондо элдэб социалис мүрысөөнэ холо эрхилжэ, абаhан социалис үүлгэлгээ, түсэбөө үлүүлэн дүүргэдэг юм.

Нүхэр Дондукова бэлэн захил хүдэлжэ, дэй дүргэдэгөөр бэа болоhон, сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө туhалдаг, хүн зондо илдам налгайгаар хандажа байдаг юм.

Галина Цыденовна тус сельпогой Хүндэлэлэй самбарта гарахаар үнинэй, мүн Хүндэлэлэй олон гра-

мотаар шагнагдаhан ба мүнгэн хэлэтэ түлбэриндэ хүртэhэн байна. Энэ эхэнэрые сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь, хүдэлмэрилэгшэд, hайн hайхан магтаалай үгэ мүнгэн hайнаар хэлэнэ, hайн нүүдые түрэhэн түшэ хэлэдэг байхэ юм.

Турүү хүнэй хэжэ ябаhан ажал худэлмэри хүндэтэйшье, габьяатайшье.

Д. ЛУМБУНОВА.

ХОРЛОГДООГҮЙ ҮРЭЬЭН ХОХИДОЛТОЙ

Ороhоо тараанай, овощ болон хартаабхын тогтууритай баян ургаса хуряажа абахын тула сагаанай агротехническэ заабаринуудые хазагайруулангүй хабаайнгаа тарилгые үнгэргэхэ бэшэ, мүн үрэhэ хурэнгээ hайнаар хорлоно, элдэб үбшэнэй усадхаха шухала. Байhыень тараашан бүхэн hайн мэдэнэ ёhотой. Юуб гэхэдэ, хабартаа тарилгын үедэ мууга хорлогдоhон ороhоо тараанай хурэнгэ ургахадаашье урагалай элдэб үбшэ тарадаг байха юм. Тиимэhээ ороhоо урагалай гуламнатахагүйн, мүн үндэhөөрөө үжэжэ гү, али ороохоонёнь муудахагүйн тула тарилга хэхэhээ урид үрэhэ хурэнгээ гүйсэд хорлохо шухала. Хорлогдоогүй, шанар муутай үрэhэ хурэнгэ гол түлэб Хурамхаанай, Баргажанай, Түнхэнэй болон бусад аймагуудта эльгээгдэhэн байна.

Ороhоо тараанай үрэhэ хурэнгэ хорлолго гол түлэб hаа hайн ургажа байhан тараанай үжэжэ, гуламнаталайн усадхадаг юм. Тэрэгүй hаа, таригдаhан нэгэшье ороhон үбшэтэй байбал, бухы тараалангаа даргажа, үндэhөөрнь hалгаалжа магадгүй бшуу.

Габаашье зарим агроном, хүтэлбэрилэгшэд үрэhэ хурэнгэ хорлохо хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулангүй, бухы ургасаяа үбшэн талаахада hэрбүүлдэг байна. Жэшээлбэл, Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхоз нёдондо ороhоо ургамалнуудайнгаа хахадыень хорлонгүй тарижа, бухы тараалангиынь гуламнаатаhан. Үндэhөөрөө үжэжэ эхилээ hэн. Мүн хатуу гуламнаада дайрагдаhан таряан Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз, Загарайн аймагай Онохойн совхоздо элирүүлэгдэhэн байна. Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб гэхэдэ, тус ажахынуудай үрэhэ хурэнгээ муу шанартайгаар хорлоhон байна бшуу.

Ороhоо тараанай hайн шанартай үрэhэ хурэнгые 16 процент шингэнээр саг дарыдань гранозан препарадаар хорлохоо үбшэнэй нэрбэгэдэргүй. Тиимэhээ ажахынуудай агрономууд энэ hарада үрэhэ хурэнгээ хорлолгые hайнаар эмхидхэжэ дүүргэхэ ёhотой. Хальдатай ороhоной элдэб үбшэнэй саг сооhь гранозан хоронор усадхахын тула урдашаан хорлохоо hайн. Хожомдожо хорлоходо эмэр ...эрэ hайн болодоггүй.

Үлүү ехэ шингэн ...ртухна бэшэ, харин «ТМТД» препарадаар саг болзортонь хорлохо хэрэгтэй. Ороhо хорлохо хоронойнгоо хэмжээ зүбөөр хубаарилха ёhотой.

Гранозон хорон амитанда ехэ аюултай юм. Тиимэhээ энэ хороор ороhо хордохо хүдэлмэридэ олон хүдэлмэришэдые элсүүлхэ ба аюулгүйе наринаар сахиха хэрэгтэй. Гадна энэ ажалда 18 наhа хүрөөгүй залуушуулые, нарайтай болохо гү, али хүхөөр эхэнэрнүүдые ябуулжа болохогүй. Хорлолгын худэлмэридэ хабаадуулагдашад медицинскэ шалгалта гаража, тухай зүбшэл заабари абаха эрэгтэй. Тэдэнээ иимэ ажалда худэлэгшэд распираторн, комбинезоноор, бээлэй, гүталаар гүйсэд хангагданхай байха ёhотой. Худэлмэринэй саг ороёдоо 4 часhаа үлүү үргэлжэлхэ ёhогүй.

Ороhо хорлоходо hайнаар бүтүүлэгдэhэн машинаар, хүн зоной. малай байрнаа, мүн үhабадаа худагhаа, эдээ хоолой тэрээ талханhаа 200 метрээр дүтэ бэшэ газарта хэхэ хэрэгтэй. Тии-

хэдэ секундын 2 метр хүсэтэй hалхинай буубал, хорлолгын хүдэлмэри дары болюулха. Энэ хүдэлмэри гол түлэб агрономой гү, али нэгэн харюусалгатай хүнэй хүтэлбэри доро үнгэргэгдэхэ шухала. Хорлогдоhон ороhое малда гү, али хүдэлмэришэдтэ үгэжэ болохогүй, тухай склад соо hайнаар хадагалха хэрэгтэй. Нёдондо желhээ эхилжэ гороhой, наран сэсэгэй, овощой үрэhэ хурэнгые гранозон хороор хорлодо хорлогдоhон юм. Тиимэhээ эдэ ургамалнуудые ТМТД препарадаар хорлохоо болоно.

Хороной үрэhэндэ hайнаар нүлөөлхын тула бага шингэлүүлэдэ хонлоход алиншье түлэгшэ hайн байдаг.

Ниигээ лэ хабарай тарилгын халуун хаhа улам дүтэлжэ байна. Тогтууритай баян ургаса хуряажа абахын тула ажахынуудай агрономууд, хүтэлбэрилэгшэд ороhо тараанайнгаа үрэhэ хурэнгые хорложо, элдэб үбшэнь усадхаха хэрэгтэй.

А. БУРТОНОВ.
Ургамал хамгаалха республиканска станциин начальник.

ДОСААФ-ай Улаан-Үдын авиационно-техническэ парашютна спортын клуб хүдэлмэрилжэ эхилһээр гурбан жэл болохонь. Спортын тус һалбаряар бэеэ хүдэржүүлхэ хүсэтэй .500 гаран басагад, хүбүүд клубай аудиторинууд соо һуралсалда ябана. Тиин агаарта ябаһан парашют жолоодохо техникын нарин нюусые шудална.

Тус клубта залуушуул лэ ябадаг. Тэдэнэрэй ехэнхинь Улаан-Үдын нарин сэмбын болон мяха-консервын фабрикануудай, авиационно, прибор-бүтээлгын, локомотив-вагон заһабарилгын заводуудай хүдэлмэришэд мүн.

ОГТОРГОЙДО ДҮҮЛИН НИИДЭГШЭД

Эхин шатын бэлэдхэлтэй 140 парашютистнар 3-дахи, 24 хүн 1—2-дохи разрядай спортсменүүд болонхой байна. Гэхэтэй хамта, парашютна спортын инструкторнуудые тэндэ бэлдэдэг. Байгша ондо ниитын 10 инструктор бэлдэгдээ.

Һайн дуратанай парашютна клубай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг хүнүүд олон. Клубай начальник Игорь Мордеев, ниитын инструкторнууд—ЛВРЗ-гэй инженер-электрик Борис Чистяков, авиазаводһоо Владимир Горбунов, 2-дохи интернат һургуулиин багша Людмила Машанова, студентка Светлана Воляева, авиационно техникумэй багша Феликс Заславский болон бусад болоно.

Улаан-Үдын парашютна клубые дүүргэһэн олон хүнүүд Совет Армида амжалтатайгаар алба хэнэ.

Һайн дуратанай клубай болон ой хамгаалагшадай парашютистнарай дунда мүрысөөн үнгэрбэ. Клубай спортсменүүд түрүүшын һурэлгэһөө амжалтатай ябажа, мүрысөөнэй дүнгөөр 95.630 баллтайгаар түрүүлһэн байна.

Хубиин мүрысөөндэ гурба дахин һурэжэ 244 очкотой болоһон Б. Мордеев 1-дэхи һуури эзэлээ. Людмила Машанова, Геннадий Гордеев гэгшэд 2—3-дахи һууринуудта хүртөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Ээлжээтэ бүлэг һүрэхэеэ гарахань. 2. Парашютистка Галина Божайкина.

П. БУРМАКИНАЙ фототекст.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

Индостанда амгалан байдал хангалгын аша туһада

Индостанай хахад арал дээрэхи оршон байдалай заһаран һайжаржа байһан тухай гэршэлхэ хэдэ хэдэн шэнэ шухала ушар хэрэгүүд үнгэрһэн үдэрнүүдтэ болоо. Советскэ Союзда президент Бхуттын айлшалгын үрэ дүнгүүдтэ Пакистанай хэблэл анхаралаа ехээр хандуулна. Тодорхойлон хэлэбэл, СССР Пакистан хоёрой хоорондохи һайн харилсаа холбоо хүгжөөхын тула шухала арга боломжонуудай мүнөө бии байһые энэ айлшалга харуулаа гэжэ Пакистанай газетэнүүд сэдьхэлээ ханангяар мэдүүлнэ. Нэгэ талаһаа — Пакистанай, нүгөө талаһаа — Европын социалис гурбан ороной хоорондын дипломатическа харилсаа холбооной һэргээгдэһэн тухай урда неделидэ соносхогдоо. Бангладешэй Арадай Республикые эдэ гүрэнүүдэй мэдэрхэдэнь, Пакистанай үүсхэлээр харилсаа холбооной таһалдуулагдаһаниинь мэдээжэ.

Зүүн-Бенгалиин арадай сүлөөрэлгын тэмсэлэй ашаар Индостанай хахад арал дээрэ бэеэ даанхай шэнэ гүрэнэй байгуулагдаһан тушаа урдын буруу хараа бодолһоо Пакистанай правительствын холодожо байһые баримтанууд гэршэлнэ. Энэ ушар совет хүнүүдые баясуулангүй байха арганьгүй. Юундэб гэхэдэ, СССР-эй профсоюзуудай XV съезд дээрэ Л. И. Брежнев иигэжэ хэлээ һэн: «Индитэй, Пакистантай ба Бангладештэй амгалан ёһоной, хүршэ һайн харилсаа батаар байгуулхые бидэнэр шууд оролдодог байнабди».

Бангладешэй Арадай Республикада Индиин премьер-министр Индира Гандиин албанай хэрэгээр ерэһэн айлшалалга Индостанай хахад арад дээрэхи оршон байдалые заһаруулгада һайн үүргэтэй байһаниинь дамжаггүй. Энэ айлшалгын дүүрэхэ үеэр Дакка хотодо хоёр ороной хоорондо хани барисаа, харилсаа холбоо тогтоохо тухай договорто гар табигдаһан байна. Бангладеш Инди хоёрой хоорондохи хани барисаае, харилсаа холбоое саашадань хүгжөөлгэ гансал эдэ хоёр ороной бэшэ, мүн Ази ба бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал, аюулгүй байдал хангалгын аша туһада харюусаха гэжэ найдажа байһан тухайдаа тэрээн дотор мэдүүлнэд.

Уайтхоллдо юундэ һанаагаа зобоноб

Дүрбэн шэнэ гэшүүнние — Англи, Дани, Ирланди ба Норвегиие — зургаан оронһоо бүридэнхэй «юрэнхы дэлгүүртэ» (ЕЭС) оруулха тухай референдум орон доторо үнгэргэхэ гэһэн Францины президент Пом[...] һаяын шиидхэбэри Темзын эрье шадар сошордо[...] Британиин правительствада болоһон шууяа [...] суглаануудта засаг барижа байгаа консерватив[...] тиие түлөөлжэ хабаадахадаа, Парижай энэ ши[...] ридэ дураа гутажа байһанаа олохон хүнүүд са[...] мэдүүлбэ. Англиин министерствэнүүдэй байдаг Уайт[...] до хүл хөөрсэг болоо гэжэ хэблэл тэмдэглэнэ. Францида хэгдэхээр хараалагдаһан референдум [...] шай нүгөө талада оршодог ороной засаг барид[...] шаалтадай һанаае юундэ зобоохо болоо юм?

Ушар юуб гэхэдэ, «юрэнхы дэлгүүртэ» ороолгые Англиин үргэн олониитэ эрид буруу[...] байгаа, мүнөөшье буруушааһаар. «Юрэнхы д[...] тэ» хамжан оролго Англиин ехэ ехэ монополи[...] зарим тэды ашаг туһатай байбашье, ороной үрг[...] зоной байдалые хүндэрүүлхэ, тэдээндэ хохидо[...] руулха байна гэжэ буруушаагша талын олони[...] маршад, тред-юнионуудай элитэ ажал ябуулагша[...] номистнууд тоолоно. «Юрэнхы дэлгүүртэ» оро[...] бараанай, эдеэ хоолой үнэ сэнгые 12—26 про[...] хүндэрүүлхэһээ гадна, холбоотой нацинуудай ор[...] тай хэгдэдэг худалдаа наймаае хизаарлажа, [...] һүүлдэ орон доторхи социальна зүрилдөөе улам [...] хаха байна.

«Юрэнхы дэлгүүр» үгы болог!» гэһэн уриа [...] доро Англида дэлгэрһэн олониитын хүдэлөөнэ[...] дагшад «юрэнхы дэлгүүртэ» Англиин хабаадалга[...] да бүгэдэ ниитын референдум орон дотороо үн[...] эрилтэ консервативна правительствын урда таби[...] зуура, «юрэнхы дэлгүүртэ» орохоёо байһан [...] орондо иимэ референдум болохо ёһотой. Зүгөөр, [...] шалтаг дурдан, эдэ эрилтэнүүдые хангахаяа Лонд[...] сана. Энэнь гайхалтайшье бэшэ. Юундэб гэхэдэ, [...] лиин хэблэлэй баримтануудай ёһоор, ороной улас[...] 70 гаран процентнь «юрэнхы дэлгүүртэ» орол[...] руушаана бшуу. Иимэ оршон байдалда референду[...] гэргэхэ тухай Парижай шиидхэбэринь «юрэнхы [...] гүүртэ» оролгые буруушаадаг Англиин үргэн [...] баримталдаг хараа бодолые бэхижүүлхэ,—гэжэ [...] ваторнууд тоолоно. «Юрэнхы дэлгүүртэ» Ан[...] оруулха гэһэн политикые эрид буруушаадаг [...] олон миллион хүнүүдэй шанга эсэргүүсэлтэтэй [...] правительство ушараад байна.

А. КРАСИК[...]
Ю. КОРНИЛ[...]
(ТАСС)

2-дохи ҺУУРИ —ҺАЙН ДАА!

Боксоор РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн залуушуулай дунда Хойто Осетиин ниислэл Орджоникидзе хотодо үнгэрбэ. Россин Федерациин элдэб хизаар, область, республикануудай 22 команда тус мүрысөөндэ хабаадаа, Тэдэнэй дунда манай республикын команда оролсоо.

Арба нэгэн янзын шэгнүүрээр тэндэ 200 гаран боксёрнууд тулалдаа. Тэдэнэрэй дунда Буряадай спортсменүүд хэр зэргээр наадажа, ямар амжалта туйлабагээшэб гэбэл, иимэ байна.

Түрүүшын үдэрэй уулзалганууд урагшагүй байгаа. Жээрэб таталга баһал нүлөө үзүүлээ һэн. Манай эрхим боксёрнуудай нэгэн А. Демехин СССР-эй габьяата тренер Лавровой хүмүүжүүлэгшэ В. Осколковтой жээрэбэй ёһоор түрүүлэн уулзаа. Тиихэдээ һайн наада харуулбашье, амжалта туйлаагүй. Уулзалганууд удаа дараалан үнгэржэ, М. Карнышев, Н. Жигжитов, Г. Плюснин гэгшэднай баһал шүүгдэһэн байна.

Хоёрдохи хахад дунда шэгнүүртэ хубилалта ороо. Манай В. Сизых Н. Лебедевые (Куйбышев), Руфилновые (Уфа) шүүһэн аад, хахад финалда наадахадаа, Пермь хотын Ю. Ивановто алдажархёо. Тиин өөрынгөө шэгнүүр соо мүрысөөнэй 3-дахи һууриди хүртөө.

Теэд тэдэнэрэй урагшагүй уулзалганууд нүхэдэйнь бэрхэ наадаар дүүрэн харюулагдаа. Хүнгэншэг шэгнүүртэ наадаһан Николай Николаев хэдэ хэдэн тон һайхан, техничнэ тулалдаа харуулаад, мастерта кандидат Дергачевто (Красноярск) харамтайгаар шүүгдэжэ, мүрысөөнэй мүнгэн медальда хүртэһэн байха юм.

Дүй дүршэлөөрөө, шадабаряараа Олег Тонкопрянченко шалгараа. Мастерта кандидат Шульженко (Челябинск), Степанов (Свердловск) хоёртой уулзалгаяа тэрэ амжалтатай түгэсхөө. Финалай нааданда яаха аргагүй булюу байһандаа бэлэхэнээр уулзалгаяа дүүргээ. Тиин эрхимээр бэеэ харуулһан О. Тонкопрянченко СССР-эй спортын мастерта кандидадай нэрэ зэргэдэ хүртэхэ эрхэтэй болоо.

Буряадай түлөөлэгшэ түрүүшын дунда шэгнүүртэй Ефимов уулзагшадаа бултыень илажа, чемпион болоожо шадаа.

Иигээд харахадамнай, хоёр чемпион, хоёр призёр болоно. Энэмнай манай республикын боксёрнуудай туйлаһан яһала һайн амжалта гээшэ. Командаараа студентнэрнай 2-дохи һуури эзэлээ. Мүрысөөндэ хабаадаһан 22 командын дунда иимэ дээгүүр һууриди хүртэһэндэнь, яһала урмашамаар.

Тус мүрысөөндэ шалгарһан боксёрнууд бэлэдхэлэй һуралсал гарахаяа Махачкала хото уригдаба. Һүүлээрнь тэдэнэр оронойнгоо түрүү һуури эзэлхын түлөө студентнэрэй дунда үнгэрхэ мүрысөөндэ хабаадалсаха юм.

Тэрэ мүрысөөндэ һайнаар бэлдээд, амжалта туйлахыень нютагайнгаа хүбүүдтэ хүсэе.

А. КОВАРСКИЙ,
спортын мастерта кандидат.

ЭДИР ШЭНЖЭЛЭГШЭДЭЙ МҮРЫСӨӨН

Үсэгэлдэр Улаан-Үдын 25-дахи һургуулиин байшан соо һурагшадай республиканска олимпиада литератураар эхилбэ. Энэ хадаа олимпиадын гурбадахи шата болоно. 1-дэхи болон хоёрдохи шатануудынь һургуулинуудта, аймагуудта болоод, аймагай олимпиадада илаһан олон һурагшад мүнөө Улаан-Үдэдэ сугларба гээшэ.

Нютаг нютагтаа дэлгэрһэн арадай аман зохёолой зүйлнүүдые суглуулһанаа, уран зохёолшодой зураашадай зохёохы намтарые гү, али театрай түүхые, искусствын бүтээл шэнжэлһэнээ хамгаалжа, эдир шэнжэлэгшэд хаба шадалаа харуулан мүрысэбэ.

Мүнөөдэр олимпиада хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлжэ, дүн гаргагдаха юм.

Манай корр.

ЗОЛТОЙ ҺАА—ШҮҮХЭШ

Гүрэнэй дотоодын 3 процентнэ шүүбэритэ урьһаламжын облигаци олондо мэдээжэ болонхой юм. Энэ облигациие худалдан абажа, тэрэ сэнгээрнь һөөргэнь бусаажа болохо байна. Тиимэһээ хүн зоной дунда олоор тараагдана. Жэшээлхэдэ, гансахан 1971 оной туршада республикымнай ажалшад 402 мянган түхэригэй облигаци худалдажа абаһан, жэл соо 150 мянга гаран түхэриг шүүһэн байха юм.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Бэшүүрэй аймагай ажалшад илангаяа золтой байба. Юуб гэхэдэ ехэ ехэ шүүбэринүүд тудаһан байна. Мотня тосхондо ажаһуудаг Н. З. Савельева 500 түхэриг, Бэшүүрэй тосхоной Р. Г. Степанова 1000 түхэриг шүүгээ.

Аймагай «Бичурский хлебороб» гэжэ газетэ үнгэрэгшэ жэлдэ болоһон һонин ушар тухай иигэжэ бэшээ һэн. «Зинаида Ивановна Вишникова облигацинуудаа тушаахаяа нөөсэлгын кассада ерэбэ. Теэд тэрэниие хүлеэгдээгүй баяр угтажа байгаа бшуу. 20 түхэригэйнь нэгэ облигаци 500 түхэриг шүүжэрхибэ. Зинаида Ивановна энээндэ этигэжэ ядан байгаа һэн... Иимэ облигацинуудые худалдажа абаха гээшэ ашатай туһатай юм байна гэжэ В. И. Вишникова мэдүүлээ.

Мүн Бэшүүр тосхондо ажаһуудаг Бато Агодаевич Арьяев баһа аза талаантай байгаа һэн. Тэрэ 42-дохи тиражай наадахада 2500 түхэриг мүнгэ шүүхэ золдо хүртөө. «Энэмнай ёһотойл шүүбэри даа»—гэжэ Бато Агодаевич баярлаа.

Гансашье Бэшүүрэй аймагай хүн зон энэ облигацаар ехэ мүнгэ шүүгээ бэшэ, мүн бусадшье аймагуудай, хото городуудай ажалшад шүүһэн байха.

1972 оной мартын 30-да энэ облигациин ээлжээтэ тираж Куйбышев хотодо болохо юм. Хүндэтэ уншагшад энээндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, золоо туршаад үзэгты!

Г. ПЕРЕВАЛОВ,
республикын нөөсэлгын кассын управлениин инспектор.

ШЭНЭ КОЛХОЗУУД БАЙГУУЛАГДАБА

Баргажанай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо һаяхан хамтын суглаан үнгэргэгдөө. Тус колхозые хоёр ажахы болгон таһалха гэһэн асуудал эндэ зүбшэн хэлсэгдээ.

XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз байгуулагдаһан сагһаа хойшо урдаа табиһан зорилгонуудаа амжалтатай һайнаар бэелүүлээ. Илангаяа һүүлэй жэлнүүдтэ барилгын талаар ехэ юумэн хэгдээ. Жэшээлхэдэ, ууралаар дулаасуулагдадаг дунда һургуулинуудай байшан Уланда, Хилганада шэнээр баригдаа. Багшанарай байха хоёр квартиратай арбан гэр, хоёр гараж, колхозникуудай ажаһууха олон шэнэ гэрнүүд, больница гэхэ мэтэ барилганууд бодхогдожо, ашаглалгада үгтөө.

Гэбэшье тус ажахы тон таруу нэлэнхы ехэ газар дайда эзэлнэ. Тиимэһээ хүдөө ажахые эрид хүгжөөхэ талаар партиин XXIV съездын табиһан асари ехэ зорилго амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ, ажахые дүтүүр хүтэлбэрилгэдэ һаад ушаруулагдана. Хүтэлбэрилгые үйлэдбэридэ дүтэлүүлжэ, сэхэ ударидадаг болохо гээшэ тон шухала болоно.

Эдэ бүгэдые хараадаа абаһан колхозникууд ажахыгаа бэеэ даaһан хоёр ондоо колхоз болгохо гэжэ нэгэн дуугаар шиидхээ. Иигэжэ Баргажанай аймагта шэнэ хоёр колхоз байгуулагдаба гээшэ. Нэгыень Уланай колхоз, нүгөөдыень Хилганын колхоз гэжэ нэрлэхээр хамтын суглаан шиидхээ.

Г. БАДМАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ЭНЭРХЫ СЭДЬХЭЛТЭЙ НЯНИ

Аграфена Иннокентьевна Глазкова Нарһатын хүүгэдэй 1-дэхи саадта арба гаран жэлэй туршада няняар хүдэлнэ. Тэрэ энэ хугасаа соогоо балшар заахан үхибүүдэй дура сэдьхэл татажа, эхэһээнишье өөрэгүй болохоһоо гадна, түрэлхидтэнь эгээл хүндэтэй хүниинь болонхой.

Няни Глазковагай хүдэлдэг группын үхибүүд бэеэ нягтаар абажа ябадаг, таһалга соонь ариг сэбэр. Аяга табагынь ялайтар угаагданхай, тусгаар комод соо ябталаатай, үхибүүдэй унтадаг оронууд зохидоор хуряагданхай байдаг. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, Аграфена Иннокентьевнагай группада ороходоо эхэнэр хүнэй энэрхы дулаахан гар мэдэрхэш.

Үнэн сэдьхэлһээ оролдосотойгоор ажалладаг байһанайнгаа түлөө А. Н. Глазкова нэгэнтэ бэшэ баяр баясхаланда хүртэһэн.

В. БАЙБОРОДИН.

ХИЛЫН СААНАҺАА

РИМ

В. И. ЛЕНИНЭЙ ЗОХЁОЛНУУД ХЭБЛЭГДЭХЭНЬ

ТАСС

«Эдитори риунити» гэжэ хэблэл В. И. Ленинэй зохёолнуудай томые хэблэхээр бэлдэбэ. Энэ том «Социализмын байгуулалта» гэһэн гаршагтай. 1917 оной ноябрьһаа 1923 оной январь хүрэтэрхи үе соо В. И Ленинэй бэшэһэн зохёолнууд энэ номдо оруулагданхай.

Шэнэ социалис гүрэнэй үндэһэ һуурие большевигүүдэй табижа байһан үеын оршон байдалда Ленинэй эдэ зохёолнууд хамаатай гэжэ «Паэзе сера» газетэ, тус ном тухай мэдээсэхэдээ, тэмдэглэнэ.

ПАРИЖ

ХАРАТА ААШАНУУДТА ХАРЮУ СОХИЛТО

ТАСС

Маоис ба троцкис этэгээдүүдэй хорото аашануудта эсэргүү ябуулга хэхын, профсоюзай эрхэ хамгаалхын тула Франциин профсоюзуудай ехэ нэгэдэлэй—Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин (ВКТ) үүсхэлээр үнгэргэгдэжэ байгаа үдэртэ олон зуугаад мянган ажалшад хабаадаба.

Хазагай үзэл баримталдаг маоис ба троцкис бүлэглэлнүүдэй зүгһөө профсоюзна эрхэ хизаарлан хаһахын тула гаргагдадаг хорото аашануудые буруушаан, Франциин ажалшад эрид шангаар тэмсэнэ.

Хёрхо һэримжэтэй байжа, өөһэдынгөө эрилтэнүүдые хамгаалхын, али бүхы хорото аашануудые усадхан зайсуулхын тула шухала хэмжээ абахыень конфедеральна бюро ажалшадые уряалаа.

ХАНОЙ

ЭЗЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙШҮҮЛ ҺАМНА СОХЮУЛНА

ТАСС

США-гай империалистнуудай эзэрхэг түримхэй ябуулгануудта эсэргүүсэн бодогшо Индохитадай арадуудай дайшалхы ябуулгануудые Ханойн түбэй газетэнүүд шэнжэлэн тайлбарилна.

Дайе «Вьетнамай түхэлтэй болгохо» гэһэн хараа бодол, «Никсонэй доктрина» баримталан, Холбоотой Штадууд эзэрхэг түримхэй ябуулгаяа үргэлжэлүүлһээр гэжэ шэнжэлэл соонь хэлэгдэнэ. Американ экспедиционно корпусой ехэнхи хубиие Вьетнамһаа гаргаха баатай болобошье, фронтнууд дээрэ хүсые тэнсүү байлгаха гэжэ оролдоно.

Дайе «Вьетнамай түхэлтэй болгохо» гэдэг түсэбөө бэелүүлжэ эхилһэнһээнь хойшо үнгэрһэн гурбан жэлэйхитэй жэшэбэл, 1971 он Холбоото Штадуудта, тэдэнэй дахуул сэрэгшэдтэ ехээр урагшагүйдэлгын жэл болоһон байна гэжэ шэнжэлэл дотор саашадаа хэлэгдэнэ.

Вьетнам арад Лаосой ба Камбоджын арадуудтай хамта нёдондо жэл ехэ илалтануудые туйлаа гэжэ тэмдэглэгдэнэ. Эдэ илалтанууд Лаосто, Камбоджодо боложо байһан дайнай ябасые хубилгаһан, Урда Вьетнамдахи дайн байлдаанай ябасада хубилалтын хэгдэхээр таарамжатай арга боломжо хангаһан байха юм.

Гэбэшье мүнөө Индохитадай гурбан ороной арадуудай эсэргүүсэлтын дайн үшөөл хэсүү шанга байһаар, теэд Вьетнамай, Лаосой, Камбоджын арадууд хорото дайсанда эрид шанга сохилто хэжэ, улам ехэ илалтануудые туйлана. Энэнь эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлдээ дүүрэн илалта туйлаха арга олгохол. Холбоото Штадууд ба тэдэнэй дахуулнууд ехэ гэмтэл хохидолдо ороно, эсэстээ диилдэжэ һалаха байһаниинь дамжаггүй, — гэжэ шэнжэлэлэй түгэсхэлдэ тэмдэглэнэ.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Эбэртэ бодо малай тоо толгойе олошоруулха хүдөө ажахын шухала хүдэлмэриин — нарай түл абалгын ябаса тухай мэдээе МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Түбэй статистическэ зургаан толилбо. Мартын 20-ной байдалаар, нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, 800 мянган толгойгоор олон нарай мал түлжүүлэгдэжэ байна гэжэ тэрэ мэдээн дотор тэмдэглэгдэнэ.

БИДАПЕШТ. (ТАСС). Венгер-совет хани барисаанай бүлгэмэй соносхоһон уран зохёолой конкурсдо 80 мянга гаран венгернүүд хабаадаа.Ород, совет классигуудай зохёолнуудһаа тусхай жюрин шэлэжэ абаһан зохёолнуудые һайн мэдэхэ байһанаа харуулһан хүнүүдтэ, илажа гарагшадта үнэтэ шангууд, бэлэгүүд барюулагдаха.

Ородой классическа ба совет литературые Венгриин үргэн ниитэ уншагшадай дунда тайлбарилан ойлгуулха гээшэ конкурсын гол зорилго болоно. Номой уласхоорондын жэлэй түсэбөөр энэнь үнгэргэгдөө.

РАВАЛПИНДИ. (ТАСС). Бангладешэй Арадай Республикые Чехословакиин мэдэрһэнтэй дашарамдуулан, Пакистанай үүсхэлээр таһалдуулагдаһан дипломатическа харилсаа холбоогоо һэргээхые Пакистанай ба Чехословадиин правительствануудай гаргаһан шиидхэбэри эндэ тусхайтаар соносхогдоо.

Польшотой, Венгритэй, Югославитай дипломатическа харилсаа холбоогоо Пакистан һаяшаг һэргээһэн байна.

РИМ. (ТАСС). Ниитын хүдэлмэри эрхилдэг министерствын дэргэдэхи байра барилгын комитедэй баримтануудай ёһоор, хүсэ хүртэшэгүй ехэ түлбэритэй байһанһаа шалтагаалан 5 миллион үлүүтэй комнато Италида хооһон байна. Гэр байраар хонжоо хэгшэд тэдэниие мэдэлдээ абанхай. Тиихэдэ олон мянгаад ажалшад һандаран унаха туйлдаа хүрэһэн гэрнүүд, бараагууд соо байрлаха ушартай болоно.

Анголын, Мозамбигай болон Гвинейн арад зон Португалиин эзэрхэг түримхэйшүүлэй урдаһаа бодоһон эрэлхэг тэмсэлээ ябабашье илалтада хүргэжэл һалахаар зоригжонхой. Эдэ оронуудай арадай эрэлхэг тэмсэл тухай, сүлөөрүүлэгдэһэн нютагуудта зохёогдожо байһан шэнэ байдал тухай Кениин түб хото Найроби городто һаяхан үнгэргэгдэһэн бүхы африканска яармаг дээрэ табигдаһан документнүүд болон олон янзын фото зурагууд гэршэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мозамбигые сүлөөрүүлхын фронтын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй буудан унагааһан Португалиин армиин самолёдой үлэгдэлнүүд.

ТАСС-ай фотохронико.

П. П. СМОЛИН

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕ[...]

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Партиин найдамтай тулгуури» — түрүү бэшэг. А. Нагаслаевай фоторепортаж — «Газарайнгаа хүсэ үргэдхэнэ». Хүдөө ажахын шэнжэлэл.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Бүгэдэ комплексоор бүтээгдэнэ» — С. Бухаевай статья. «Алдартай угтуулан» — подборко. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: «Театрай уласхоорондын үдэр — Л. Линховоиной статья. «Түрэл нютагтаа»—А. Ефремовэй корреспонденци. Манай юридическэ таһаг.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саанаһаа. Хизаар ороноо шэнжэлэгшын булан. Соносхолнууд.

ЭНХИР ЭКРАН

19.00 — «Горн» — һурагшадта зорюулагдаһан телевизионно журнал. 19.30 — Телепанорама. 19.50 — «Факел» — залуушуулда зорюулагдаһан программа. 20.30 — «А где мне взять такую песню» — фильм-концерт. 21.15 — «Ночная смена» — уран һайханай фильм. 22.45 — Һүүлэй һонинууд.

САГАЙ УЛАРИЛ

Республикадамнай мүнөөдэр үүлэтэйшэг байха, шииг нойтон орохогүй. Баруун хойноһоо секундада 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Республикын урда аймагуудаар 2 градус хүйтэнһөө 3 градус хүрэтэр дулаарха, хойто аймагуудаар 3—8 градус хүйтэн болохо, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 11—13 градус хүйтэн, үдэртөө 0 градус шахуу байха.

Н-03470. Заказ №